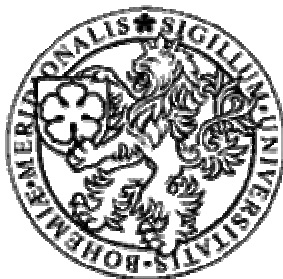

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta
Katedra řízení

Studijní program: M 4101 Zemědělské inženýrství
Studijní obor: Provozně podnikatelský obor

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Regionální rozvoj a plošná ochrana souborů lidové architektury
v obcích okresu Mělník

Vedoucí diplomové práce
Doc. RNDr. Jiří Vaníček, CSc.

Autor
Josef Kotoun

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma Regionální rozvoj a plošná ochrana souborů lidové architektury v obcích okresu Mělník vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích dne 25. 8. 2007

Josef Kotoun

Poděkování:

Děkuji panu doc. RNDr. Jiřímu Vaníčkovi, CSc za odborné vedení při zpracování diplomové práce. Současně děkuji obyvatelům a představitelům samosprávy vybraných obcí Středočeského kraje.

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	3
2.1 REGIONÁLNÍ ROZVOJ	3
2.1.1 Teorie regionálního rozvoje	3
2.1.2 Strategie regionálního rozvoje	4
2.2 FINANČNÍ PODPORA PAMÁTEK LIDOVÉ ARCHITEKTURY	6
2.2.1 Dotace rozpočtu ČR	6
2.2.2 Dotační tituly	7
2.3 ROZVOJ VENKOVA	13
2.3.1 Program rozvoje venkova na období let 2007 – 2013	13
2.3.2 Regionální operační programy (oblast střední Čechy)	14
2.3.3 Program obnovy venkova	15
2.4 VESNICKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE A ZÓNY	17
2.4.1 Předmět památkové rezervace a zóny	17
2.4.2 Legislativa	18
2.4.3 Odbor památkové péče Ministerstva kultury	19
2.4.4 Národní památkový ústav	20
2.4.5 Mezinárodní úmluvy a spolupráce v památkové péči	21
2.5 LIDOVÁ ARCHITEKTURA A STAVITELSTVÍ	23
2.6 ARCHITEKTURA STŘEDNÍCH ČECH	26
3. METODIKA PRÁCE	32
4. LIDOVÁ ARCHITEKTURA V OKOLÍ TRUSKAVNY	34
4.1 POPIS LOKALITY	34
4.1.1 Dobřeň	35
4.1.2 Jestřebice	36
4.1.3 Střezivojice	38
4.1.4 Lobeč	39
4.1.5 Nosálov	40
4.1.6 Nové Osinalice	42
4.1.7 Olešno	43

4.1.8	Sitné	45
4.1.9	Vidim	46
4.2	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ MEZI OBYVATELI VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A ZÓN	49
4.3	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ PRO PŘEDSTAVITELE SAMOSPRÁVY VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A ZÓN	59
4.4	POROVNÁNÍ NÁZORŮ OBYVATEL VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ S NÁZORY OBYVATEL VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH ZÓN	63
4.5	SWOT ANALÝZA VÝSLEDKŮ	68
5.	SOUHRN A ZÁVĚR	70
6.	SUMMARY	73
7.	PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	76
8.	PŘÍLOHY	77

1. ÚVOD

Historickým kulturním dědictvím každého národa je i vesnická lidová stavební tvorba, do které jsou zahrnuty zejména obytné a hospodářské stavby, dále pak provozní a technické objekty, malé kostelíky, kaple, zvonice a veškerou drobnou sakrální architekturu. Vesnická sídla se vyznačují velkou rozmanitostí. Mají svou specifickou půdorysnou skladbu a strukturu zástavby i umístění v krajině, některá z nich si dosud podržela svoji neopakovatelnou atmosféru. Obecně lze lidové stavitelství zhruba definovat jako souhrn stavební tvorby vytvořené lidovými staviteli ve vztahu k místním geografickým, hospodářským, sociálně kulturním a etnickým vlivům (**lit. 1**).

Lidová architektura v České republice je příkladem středoevropské či východoevropské stavební kultury. Liší se od západní, která je charakteristická vysokou vertikální zděnou konstrukcí. Odlišnosti lze hledat i v rozdílných klimatických podmínkách a dostupnosti stavebního materiálu - dřeva a kamení. V západní Evropě byl nedostatek lesů a převažovalo dřevo listnatých stromů. Naopak střední a východní Evropa byla bohatá na jehličnaté lesy.

Lidová architektura je odlišná i v různých částech České republiky. Různé stavební zvyklosti se rozvíjely v závislosti na kulturním a přírodním prostředí, do kterého navíc vstupovaly vlivy cizích kultur. V nížinných oblastech se zemědělskou výrobou se budovaly zemědělské usedlosti, které měly základní rysy často společné, s dobovými a místními zvláštnostmi. Naproti tomu v horských oblastech s horšími podmínkami pro zemědělské hospodaření se s rozvojem řemesel měnily části stavení ve víceúčelové místnosti. Sloužily k bydlení i k řemeslné výrobě.

Oblast Českého středohoří a Kokořínska je zajímavá kombinováním hrázděné, roubené a zděné konstrukce lidových stavení, čili smícháním vlivů české a německé stavební kultury. Na Slánsku se domy stavěly také pomocí hrázdění, neboť zde nebyl dostatek dřeva na roubené stavby ani dostatečně kvalitní kámen. Češi si tuto konstrukci pojmenovali po svém jako "lepenici" a schovávali ji pod omítku. Krytina byla došková, v lesnatějších oblastech a u bohatších stavebníků šindelová. Od 19. století stále častěji převažovala tašková keramická krytina. Výzdoba středočeského dřevěného domu je poměrně prostá. Bohatší lomenice byly běžné jen v úrodných nížinatých oblastech - zvláště

v Polabí (Mělnicko, Mladoboleslavsko). Běžný býval původně hranatý nebo okrouhlý kabřinec (kukla) vystupující ve vrcholu štítu (**lit.2**).

Obrázek č. 1

Lidové stavení z oblasti středohoří a Kokořínska

Pramen: www.rozhlas.cz/lidovestavby/stredni_cechy

Jelikož nastal přelom tisíciletí a máme za sebou také již sedmnáct let od změny celého společenského systému, nedošlo navzdory všem pozitivním změnám k výraznějšímu zlepšení obrazu našich vesnic, jejichž stavební podstata spočívá právě v tradiční lidové architektuře. Nová architektonická tvorba tak ve své podstatě jen jinými prostředky dovršuje to, co minulý režim nekompromisně započal, tj. programové ničení tradičních hodnot evropské civilizace. I toto desetiletí by proto mělo být jakýmsi mementem v přístupu ke stávající či spíše ponejvíce chátrající architektuře domova.

Venkov by bez památek lidové architektury ztratil své kouzlo, svoji identitu. Nemělo by být bráno na lehkou váhu to, že mnohokrát tyto skvosty naší lidové architektury ustupují moderním domům a stavbám. Měly by být chráněny a lidé by si měli vážit toho co nám tu zanechaly generace před námi. Tyto stavby jsou kolikrát stejně významné jako např. kostely, hrady a zámky. Patří k naší minulosti a měly by být nadále zachovávány.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 REGIONÁLNÍ ROZVOJ

2.1.1 Teorie regionálního rozvoje

Znalost teorie regionálního rozvoje je předpokladem pro tvorbu účelné regionální politiky na centrální, regionální i lokální úrovni. Teorie regionálního rozvoje určují kauzální závislosti mezi ovlivnitelnými i neovlivnitelnými faktory regionálního rozvoje.

Profil regionu je dokument, představující základní souhrn fakt a poznatků o regionu, jeho odborných oblastech a okolí, které tvoří hlavní východisko pro analýzu silných a slabých stránek regionu a z velké části i jeho budoucích příležitostí a možných ohrožení.

SWOT analýza je standardní metoda používaná k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších objektech zkoumání. Jejím principem je jednoduchá, avšak výstižná a pokud možno vyčerpávající a objektivní charakteristika silných a slabých stránek zkoumaného objektu (v našem případě objektu strategie regionálního rozvoje České republiky) a jeho možných příležitostí a ohrožení.

Problémové okruhy strategie, někdy také problémové, resp. kritické oblasti, jsou okruhy významné pro regionální rozvoj v horizontu strategie, vyžadující soustředěnou cílevědomou pozornost. Představují obsahové zaměření strategie.

Strategická vize je celostní pohled na objekt strategie. V sevřené formě charakterizuje výchozí situaci objektu a kam má v horizontu strategie objekt dospět. Rámcově určuje globální cíle vymezující základní cesty a výsledky rozvojového procesu a problémové okruhy strategie.

Strategický cíl představuje směrný ukazatel pro rozvoj objektu strategie. Strategický směr je specifická cesta, jejímž prostřednictvím je dosahováno strategických cílů.

Rozvojové aktivity jsou konkrétní aktivity (programy, projekty apod.), jejichž prostřednictvím jsou realizovány strategické cíle.

Strategie rozvoje kraje představuje základní koncepční dokument, který orientuje další rozvoj územního obvodu kraje na vymezené období.

Strategie regionálního rozvoje České republiky je střednědobý programový dokument, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje; jeho rámcové zaměření je definováno v § 5 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

2.1.2 Strategie regionálního rozvoje

Základním státním koncepčním dokumentem na úseku podpory regionálního rozvoje je strategie regionálního rozvoje ČR. Jedná se o střednědobý dokument (na období 3-7 let), který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje.

Dominujícím atributem strategie regionálního rozvoje České republiky je vytváření potřebných podmínek dynamického rozvoje regionů, včetně podmínek pro zvětšování hospodářské otevřenosti regionů a s tím související zintenzivnění vnějších vztahů. Podmínky pro rozšiřování a zkvalitňování přímých vztahů budou vytvářeny nejen na krajské úrovni České republiky, ale i na mezinárodní úrovni, zejména s regiony států EU. Realizace strategie musí nalézt také dostatečnou institucionální oporu. Tu musí poskytnout dobře fungující krajské instituce – volené, správní i odborné.

Strategie regionálního rozvoje ČR:

- národohospodářské aspekty a vnější vztahy
tj. vytváření makromolekulárních podmínek dynamického rozvoje regionů ČR, akvizice zdrojů pro podporu regionálního rozvoje ČR, prevence vzniku disparit v sociální a ekonomické úrovni regionů ČR,
- ekonomický potenciál
tj. mobilizace regionálního hospodářského potenciálu k dosažení ekonomického růstu, vytváření rozptýlené a různorodé hospodářské struktury na území státu, rozvoj zemědělských a venkovských oblastí,
- lidský potenciál
tj. vytváření rovnocenných životních podmínek a možností pro obyvatelstvo žijící v různých regionech a sídlech, předcházení neúnosným rozdílů v sociální úrovni jednotlivých regionů a mikroregionů, modernizace vzdělávací soustavy a její propojení na zaměstnanost v regionech,

- technická vybavenost a obsluha území
tj. zvýšení přizpůsobovací a absorpční schopnosti regionů ČR, zajištění mobility obyvatelstva v regionech ČR,
- životní prostředí
tj. integrace environmentálních hledisek do rozhodování resortů s významnými vlivy na životní prostředí v regionech, zlepšení stavu životního prostředí v regionech, zvýšení úrovně ekologického vědomí a podílu veřejnosti na rozhodování v oblasti ŽP v regionech,
- cestovní ruch
tj. uvolnění skrytého ekonomického potenciálu v cestovním ruchu a lázeňství.

Strategické cíle a vize regionálního rozvoje České republiky do roku 2010:

Strategické cíle, směry a rozvojové aktivity jsou realizací přijaté strategické vize regionálního rozvoje České republiky do roku 2010. Vycházejí z poznatkové základny uvedené ve zpracovaných profilech regionů NUTS 3, z analytických poznatků ze sektorových a odvětvových analýz a politik, z klíčových analytických poznatků formulovaných ve SWOT analýze a ze strategií rozvoje jednotlivých krajů České republiky.

Návrh strategie regionálního rozvoje České republiky reflektuje, že do roku 2010 budou pro rozvoje České republiky i jeho regionální stránku dominantní tři skupiny rozvojových aktivit reprezentující deklarované globální cíle strategie – zapojení ČR do evropských struktur s co nejmenšími otřesy způsobenými české ekonomice, znovuzavedení a stabilizace krajského zřízení v ČR a potřeba řešení stále narůstajících regionálních disparit.

Při naplňování strategických cílů, strategických směrů a rozvojových aktivit budou důsledně uplatňovány tři hlavní zásady trvalé udržitelnosti:

- minimalizace nároků na čerpání neobnovitelných a šetrné využívání obnovitelných přírodních zdrojů, surovin, energie a minimalizace záboru území,
- minimalizace negativních vlivů na prostředí, emisí do ovzduší a vod, kontaminace půd, produkce odpadů i hlukové zátěže a minimalizace potencionálních rizik a havárií,
- důsledná ochrana, případné zmnožení a zkvalitnění základního přírodního a lidského kapitálu (**lit. 3**).

2.2 FINANČNÍ PODPORA PAMÁTEK LIDOVÉ ARCHITEKTURY

2.2.1 Dotace z rozpočtu ČR

Péče o památky, jejich udržování v dobrém technickém stavu, renovace a opravy představují pro majitele nemalou finanční investici. Vlastníci si však nemohou dovolit opravit či zrekonstruovat památku lidového stavitelství dle svých představ – jsou totiž limitováni **zákonem č. 20/1987**. Na druhou stranu je třeba zmínit, že je tato „nepříjemnost“ v podobě „pravidel“, která musí každý majitel historického objektu dodržovat do jisté míry kompenzována formou státních dotací na údržbu a regeneraci.

Vlastník památky může zažádat o finanční příspěvek hned několik organizací. Jednou z nich je okresní úřad, který může poskytnout **dotaci na zachování a obnovu kulturní památky** až do výše 90% celkových nákladů (§16).

Další možnost, jak získat finanční prostředky je podat žádost příslušný regionální památkový ústav. Ten může podpořit zachování kulturní památky přidělením dotace z tzv. **Havarijního střešního fondu** Ministerstva kultury ČR.

Z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky pro zabezpečení nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb.

Pokud se jedná o regenerace či obnovy památek většího rozsahu je možno čerpat z **Programu záchrany architektonického dědictví**, jenž byl v roce 1994 zřízen Ministerstvem kultury ČR.

Tímto fondem je podporována obnova kulturních památek tvořících nejcennější součást našeho architektonického dědictví, jako jsou hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely a podobně. Zamýšlené práce přitom musejí směřovat k záchraně kulturní památky nebo záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky. K žádosti o zařazení do Programu se přikládá zvláštní druh dokumentace, tzv. projekt záchrany kulturní památky.

Tento program není jediný, který byl vytvořen státem. Dalším a neméně významným je **Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny**. Jak je již z názvu patrné, jsou z tohoto programu poskytovány finanční

prostředky na údržbu památek v památkových rezervacích a zónách. Tato podpora je přidělována na základě návrhů, které připravují regionální památkové ústavy.

Zaměřuje se na podporu obnovy a zachování kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jako jsou například zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky a boží muka, které se nacházejí v uvedených památkově chráněných územích.

Z **Programu restaurování movitých kulturních památek** jsou poskytovány finanční příspěvky na náklady spojené s obnovou (restaurováním) movitých kulturních památek, zejména takových, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely (**lit. 4**).

Lidové stavby nevlastní jen fyzické osoby, ale mohou být též ve vlastnictví obce – v tomto případě je možnost získat peněžní prostředky z **Programu obnovy venkova**.

Nesmí být také opomenuta existence mezinárodních či regionálních programů, nadací, spolků, sbírek a fondů, které hrají nemalou roli ve finanční podpoře a tím pádem i záchraně vesnických památek. Jednou z významných nadací je **Nadace Občanského fóra**. Na této nadaci je totiž mimořádná její historie. Nadace OF byla založena v květnu 1990 jako jedna z prvních nevládních, nepolitických a neziskových organizací v Československu, jejíž úsilí bylo zaměřeno na obnovu demokratické společnosti a principu občanské účasti. Během uplynulých let své existence plně prokázala svou způsobilost uskutečněním řady užitečných projektů v oblastech kultury, vzdělávání, památkové péče, zdravotnictví a humanitární pomoci. Posláním Nadace OF je podporovat obnovu a ochranu kulturního dědictví v České republice se zvláštním důrazem na opomíjené památky. Toho chce nadace dosáhnout zvyšováním zájmu veřejnosti o kulturní památky a prosazováním partnerské spolupráce při jejich záchraně mezi podnikatelskou, neziskovou a právní sférou. Nadace Občanského fóra je členem Asociace nadací při Fóru dárců a řídí se principy Etického kodexu nadací.

2.2.2 Dotační tituly

1. *Obnova a údržba venkovské zástavby a občanské vybavenosti*

Dotaci lze poskytnout obci na opravy a údržbu veškerých objektů ve vlastnictví obce a to ve výši 60% nákladů akce v běžném roce (u kulturních památek 70%). Obce z tohoto titulu opravují především školy, školky, tělocvičny, obecní úřady, prodejny, zdravotnická zařízení, drobné sakrální stavby, hasičské zbrojnice a další svůj majetek.

2. *Komplexní úprava veřejných prostranství*

Dotaci lze poskytnout obci na úpravu veřejných prostranství ve výši max. 40% nákladů běžného roku (u vesnických památkových rezervací a zón až 60%). Obce z tohoto dotačního titulu upravují svá veřejná prostranství, návsi, prostory okolo škol, sportovních zařízení, vybavení parků a další místa. Hojně je tento titul využíván při obnově obcí po provedené plynofikaci, rozvodech sítí a dalších stavebních akcích.

3. *Obnova a zřizování veřejné zeleně*

Tento dotační titul byl oddělen od dotačního titulu komplexní úprava veřejných prostranství a obec může na zeď získat dotaci až ve výši 60% nákladů. Pomocí tohoto titulu se daří obnovovat v obcích tradiční zeď, udržují a budují se zatravněné plochy. Význam má tento titul i při ozeleňování prostor kolem nové bytové výstavby v obcích.

4. *Rekonstrukce místních komunikací, výstavba cyklistických a pěších stezek, rekonstrukce a výstavba veřejného osvětlení*

Dotaci lze poskytnout ve výši 40% nákladů běžného roku. Jedná se o jediný dotační titul na údržbu a opravu obecních komunikací a veřejného osvětlení, neboť obce nejsou příjemci státního příspěvku na údržbu veřejných komunikací jako Správa a údržba silnic. V zájmu rozvoje venkovské turistiky je možno z tohoto titulu budovat a obnovovat cyklistické a pěší stezky, pokud nebudou tyto akce zařazeny do společného projektu více obcí (dotační titul 7 - integrované projekty venkovských mikroregionů).

5. *Projekty obcí na vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice*

Dotaci lze poskytnout v max. výši 70% nákladů projektu v běžném roce. Tento dotační titul existuje od roku 1997 a má v podstatě pomoci realizovat myšlenku Programu obnovy vesnice formou poradců pro více obcí zapojených do POV a dále byly založeny dvě školy obnovy venkova celostátního významu.

6. *Integrované projekty venkovských mikroregionů*

Dotaci lze poskytnout na zpracování a realizaci projektů propojujících obnovu občanské vybavenosti a technické infrastruktury s aktivní politikou zaměstnanosti, podporou malého a středního nezemědělského podnikání, podporou zemědělského podnikání a péčí o krajinu. Tento dotační titul má sloužit k rozvoji mikroregionů a má být

využit zejména pro získání další finanční pomoci např. ze zdrojů Phare a jiných titulů EU. Tento dotační titul existuje od r. 1998 a obce mohou získat až 70% nákladů projektu v běžném roce.

Dotační tituly vyhledávané v minulosti

Dotační titul č. 5 (Zpracování urbanistických studií a územních plánů)
Dotační titul č. 8 (Projekty k rozvoji infrastruktury).Dotační titul č. 9 (Přímé dotace technické infrastruktury - Dotace se týkaly kofinancování z programu Phare CBC v roce 1999).

Podmínky a kritéria pro poskytnutí dotací podle dotačních titulů 1 až 4:

- 1. dotovanou akcí je pořizován výlučně majetek obce
- 2. obec nebo její místní část (sídlo), ve které má být akce realizována, má zpracovanou urbanistickou studii nebo územní plán (postačí v konceptu)
- 3. pro obec nebo její místní část (sídlo), ve které má být akce realizována, byl zpracován a obecním zastupitelstvem schválen program obnovy vesnice, obsahující minimálně:
 1. seznam akcí programu obnovy vesnice na úseku osvětových, kulturních a společenských akcí, akcí k rozvoji hospodářství, akcí k zachování, obnově a udržování venkovské zástavby, akcí k úpravě veřejných prostranství, zkvalitnění občanské vybavenosti a technické infrastruktury a akcí k ochraně a obnově kulturní krajiny, minimálně pro zbývající časový úsek volebního období současného obecního zastupitelstva (v tomto seznamu jsou zařazeny všechny akce, tedy nejen ty, na které obec žádá dotaci ze státního rozpočtu);
 2. předpokládanou výši nákladů a úvahu o způsobu finančního zajištění a postupu realizace jednotlivých akcí programu obnovy vesnice.
- 4. dotace se poskytuje na základě žádosti, kterou obec podává prostřednictvím územně příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností MMR na formuláři "Žádost o poskytnutí dotace v rámci podprogramu Podpora obnovy venkova (akce programu obnovy vesnice)".
- 5. minimální výše dotace na jednu akci činí 25 tis. Kč a maximální výše dotace na všechny akce 1 mil. Kč
- 6. je vyloučeno požadovat dotaci na akce, které jsou dotovány z jiných dotačních titulů (programů) státního rozpočtu nebo státních fondů

- 7. přednostně budou poskytovány dotace na akce týkající se objektů zapsaných v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek a na akce situované do vesnických památkových rezervací a zón
- 8. na realizaci akce musí být v běžném roce garantována obcí taková výše jejího podílu na financování akce, aby spolu s poskytnutou dotací ze státního rozpočtu bylo finančně kryto 100% nákladů akce v tomto roce
- 9. podíl obce může být zčásti tvořen dodávkou vlastního materiálu a dobrovolnou prací občanů. Finanční hodnota takového podílu obce se prokazuje znaleckým posudkem
- 10. MMR může u obcí postižených povodněmi, popř. v souvislosti s nimi způsobeným sesuvem půdy nebo jinou živelní pohromou, stanovit vyšší podíl dotace ze státního rozpočtu, nejvýše však na 70 % celkových nákladů; vyšší podíl (až do výše nákladů, jež je nezbytné vynaložit na obnovu poškozeného majetku nebo na pořízení nového majetku, který bude plnit tutéž funkci jako zničený majetek) lze výjimečně stanovit v případech, kdy byl na základě pohromy, která je mimořádnou událostí 8), vyhlášen stav nebezpečí 9) nebo nouzový stav 10) a obec doloží, že není schopna vlastními prostředky obnovit poškozený nebo zničený majetek sloužící k zabezpečení základních funkcí v území. U takto postižených obcí se neuplatní ustanovení bodů B 1.1.2., B 1.1.3 a B 1.1.5 Zásad.

Základní povinnosti vyplývající ze zákona o památkové péči (podle novely č. 186/2006 Sb.)

Od 1. ledna 2007 je v platnosti novela zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči (novela č. 186/2006 Sb.). Změny v tomto zákonu byly vyvolány nutností sladit právní normy s novým stavebním zákonem. Novelizovaný stavební zákon zrušil některé dřívější povinnosti, týkající se stavebních prací a úprav. Pro majitele kulturních památek či nemovitostí v památkových rezervacích, zónách a ochranných pásmech je i nadále směrodatný zákon o památkové péči a z něj vyplývající povinnosti (viz. uvedené body 1-5).

Pro lepší orientaci majitelů kulturních památek a nemovitostí v památkových zónách, rezervacích či ochranných pásmech okresu Mělník jsou uvedeny základní povinnosti, které vyplývají ze zákona o památkové péči.

1. Vlastník kulturní památky je vždy povinen žádat o vydání závazného stanoviska oddělení památkové péče Městského úřadu Mělník při jakékoli zamýšlené údržbě,

- opravě, rekonstrukci, restaurování nebo jiném stavebním zásahu vně i uvnitř nemovitosti.
2. Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která se nachází v památkové rezervaci – obce Dobřeň, Nosálov, Nové Osinalice, Olešno, památkové zóně – obce Jestřebice, Lobeč, Mělník, Mšeno, Sitné, Střezivojice, Vidim, Vrbno nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky - obce Hořín, Liběchov, Kokořín Důl, je vždy povinen žádat o vydání závazného stanoviska oddělení památkové péče Městského úřadu při jakémkoli stavebním zásahu vně nemovitosti.
 3. Při úpravě dřevin (výsadba, kácení), které se nacházejí v památkových zónách či rezervacích, je jejich vlastník povinen žádat o vydání závazného stanoviska oddělení památkové péče Městského úřadu Mělník.
 4. Od 1.7.2007 je nutno žádat o vydání závazného stanoviska při umístění reklamy (reklamních tabulí) v památkové zóně a rezervaci oddělení památkové péče Městského úřadu Mělník.
 5. Vlastník jakéhokoliv pozemku či nemovitosti je povinen při stavebních úpravách, jejichž součástí jsou zemní práce (základy, přípojky, terénní úpravy), oznámit stavební činnost Archeologickému ústavu (Letenská 4, 118 01 Praha 1) za účelem provedení archeologického výzkumu (**lit.5**).

Dotace na podporu vzdělávání a poradenství - dotační titul 6

Projekty obcí na vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice. Na tento účel lze poskytnout dotaci ve výši: maximálně 70% nákladů projektu v běžném roce.

B 3.1. Podmínky a kritéria pro poskytnutí dotace dle dotačního titulu 6

- dotaci lze poskytnout pouze na projekty zaměřené na vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice přesahující možnosti i potřeby obce, zpravidla regionálního, ale i celostátního významu (např. školy obnovy venkova, pečovatelé - poradci pro více obcí zapojených do POV atp.)
- dotace se poskytuje na základě písemné žádosti této obce nebo svazku obcí podané územně příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností na formuláři "Žádost o poskytnutí dotace v rámci podprogramu Podpora obnovy venkova (projekty vzdělávání a poradenství)". K žádosti se připojí stručný popis navrhované činnosti, časový harmonogram a komentář k rozpočtu.

- na realizaci projektu musí být v běžném roce zajištěno podílové financování z rozpočtů obcí nebo svazků obcí a z příspěvků účastníků vzdělávacích akcí v takové výši, aby spolu s poskytnutou dotací bylo finančně kryto 100 % nákladů projektu v tomto roce
- účinnost projektu bude posuzována z hlediska počtu zapojených obcí a současně z hlediska přínosu projektu na změnu situace v jednotlivých regionech.
- přednostně budou poskytovány dotace na projekty obcí, které již prokázaly vlastními aktivitami kvalitní výsledky při obnově své obce a dále na projekty, které jsou součástí mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice (**lit. 4**)

Dotace na zpracování integrovaných projektů venkovských mikroregionů -dotační titul 7

Integrované projekty venkovských mikroregionů. Na tento účel lze poskytnout dotaci ve výši: maximálně 70% nákladů projektu v běžném roce.

Podmínky a kritéria pro poskytnutí dotace dle dotačního titulu 7:

- dotaci lze poskytnout na zpracování a realizaci projektů, propojujících obnovu občanské vybavenosti a technické infrastruktury s aktivní politikou zaměstnanosti, podporou malého a středního nezemědělského podnikání, podporou zemědělského podnikání a péčí o krajinu
- příjemci dotace mohou být i právnické a fyzické osoby, v případě jejich účasti na podprogramu podpora obnovy venkova prostřednictvím obce
- o dotaci v rámci dotačního titulu 7 žádá svazek obcí nebo obec jménem obcí a dalších osob zúčastněných na projektu. O dotaci může požádat i obec, která sama tvoří venkovský mikroregion s nejméně 10 územně oddělenými sídly, v každém z nichž žije alespoň 30 trvale bydlících obyvatel
- dotace se poskytuje na základě písemné žádosti svazku obcí nebo obce podané územně příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností na formuláři "Žádost o poskytnutí dotace v rámci podprogramu Podpora obnovy venkova (integrované projekty venkovských mikroregionů)
- na realizaci projektu musí být v běžném roce zajištěno podílové financování z rozpočtů obcí nebo svazků obcí a ze zdrojů dalších osob zúčastněných na projektu v takové výši, aby spolu s poskytnutou dotací bylo finančně kryto 100 % nákladů projektu v tomto roce (**lit.6**).

2.3 ROZVOJ VENKOVA

2.3.1 Program rozvoje venkova na období let 2007 – 2013

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova. Byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy.

Program rozvoje venkova, který zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, blíže specifikuje souladu s nařízením Rady (ES) 1698/2005 čl. 15 strategie v jednotlivých osách stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova do prováděcí úrovně a zajišťuje tak jeho efektivní realizaci. **(lit. 7)**

Cíle jednotlivých OS

- Osa I, tj. zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví s cílem přispět k vytvoření silného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví prostřednictvím přenosu znalostí a inovací a investic do fyzického a lidského kapitálu
- Osa II, tj. zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem posílit biologickou rozmanitost, zachovat systémy zemědělství a lesnictví s vysokou přírodní hodnotou, včetně zaměření na ochranu vody a zmírňování negativních vlivů změn klimatu
- Osa III, tj. kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova s cílem tvorby pracovních příležitostí, zabezpečení podmínek růstu a kvality života a podpory vzdělávání a vytváření místních partnerství,
- Osa IV – Leader s cílem přispět k realizaci priorit os I, II a především osy III, zlepšit řízení a mobilizovat přirozený vnitřní rozvojový potenciál venkovských oblastí s důrazem na vytváření a rozvíjení místních partnerství venkovských subjektů a místních strategií rozvoj

Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 100,6 mil. €, tj. 18,0 % ROP SČ, např. vybudování, rozšíření či modernizace ubytovacího zařízení s doplňkovými službami (multifunkční sportovní zařízení vč. půjčoven sportovních potřeb aj.), budování turistických stezek vč. doprovodné infrastruktury, budování cyklostezek a cyklotras,

rekonstrukce a revitalizace kulturních památek, zřízení, rozšíření a modernizace jednotného informačního systému, tvorba a distribuce propagačních a informačních materiálů a dalších marketingových nástrojů, vybudování, rekonstrukce a obnova skanzenů, muzeí apod.

Existence a realizace Programu rozvoje venkova ČR přispěje k dosažení cílů stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova, tj. k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program dále umožní vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost České republiky v základních potravinářských komoditách. Program bude také podporovat rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit sounáležitost obyvatel na venkově.

Program, který byl schválen vládou ČR dne 16. 8. 2006, se vztahuje na území ČR a bude určovat politiku rozvoje venkova ČR v období 2007 – 2013. EU by měla přispět částkou čítající 2,5 miliardy EUR. Ministerstvo zemědělství přispěje do rozpočtu tohoto programu částkou 711 milionů EUR (**lit. 8**).

2.3.2 Regionální operační programy (oblast střední Čechy)

Rozvoj regionální dopravní infrastruktury a udržitelných forem veřejné dopravy, služeb a infrastruktury cestovního ruchu, rozvoj a revitalizace regionálních center, měst a venkova, podpora podnikání. Řídicím orgánem odpovědným za řádnou realizaci regionálního operačního programu je Regionální rada příslušného regionu soudržnosti.

ROP NUTS II Střední Čechy

NUTS, (zkratka z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistique, nebo anglického Nomenclature of Units for Territorial Statistics) neboli Statistické územní jednotky Evropské unie (někdy také „statistické regiony EU“), jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu (*statistický úřad EU*) pro porovnání ekonomických ukazatelů členských zemí EU.

Normalizovaná klasifikace územních celků v České republice nese název CZ – NUTS (**lit. 8**).

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy je určen pro region soudržnosti Střední Čechy, který je totožný se Středočeským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží.

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy (ROP SČ) spadá mezi regionální operační programy v cíli Konvergence a je pro něj vyčleněno **559,08 mil. €** (cca 15,77 mld. Kč), což činí přibližně **2,09 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 98,66 mil. €. Jednou z podporovaných oblastí zařazených v regionálním operačním programu NUTS II Střední Čechy je i oblast: cestovního ruchu.

2.3.3 Program obnovy venkova

Z Fondu obnovy památek lze poskytnout dotaci na obnovu kulturních památek (zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR) ležících na území Středočeského kraje, bez rozdílu formy vlastnictví. Dotace se poskytuje po provedení výběrového dotačního řízení na základě žádosti o poskytnutí dotace na zachování a obnovu kulturní památky z Fondu obnovy památek Středočeského kraje pro daný kalendářní rok na předepsaném formuláři.

Výběrové dotační řízení se pro daný rok uskutečňuje zpravidla dvakrát, a to v podzimním termínu, jenž předchází rozpočtovému roku, v němž má být dotace poskytnuta, a v jarním termínu v kalendářním roce, v němž je dotace poskytnuta. Za hlavní termín je považován termín podzimní, jarní termín je doplňkový. Žádosti pro podzimní kolo se odevzdávají do 31. října a pro kolo jarní do 30. dubna (termíny předání podatelnou krajského úřadu).

Program obnovy venkova, zajišťovaný v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj jako součást regionální politiky, zajišťuje realizaci Programu obnovy vesnice, přijatého vládou České republiky 29. května 1991. Tento Program se týkal participace obyvatelstva i duchovního rozměru obnovy vesnice, rozvoje podnikání ve venkovských regionech,

vlastní stavební obnovy vesnice a péče o krajinu. Novela byla schválena usnesením vlády č. 730 z 11.11.1998.

Cíle Programu mohou obce zajišťovat s podporou státu - od r. 1994 s využitím vlastního Programu obnovy venkova i dalších resortních programů. Pro Program bylo v r. 1994 poprvé ve státním rozpočtu vyčleněno 100 mil. Kč, v roce 1997 pak 250 mil. Kč, v roce 1999 objem dosáhl téměř 490 mil. Kč. Program obnovy venkova se přitom soustředí na dotování těch akcí a programů obcí, které nelze dotovat z ostatních resortů a dále těch, které mají integrující územní nebo oborový charakter.

Program obnovy venkova je řízen podle zásad pro poskytování účelových dotací obcím z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj v rámci Programu obnovy venkova, podle nichž obce podávají žádosti o dotace v termínech určených Ministerstvem pro místní rozvoj. V termínu do konce února podaly obce u okresních úřadů žádosti, uvedené podle jednotlivých dotačních titulů v připojených přehledech. O nich rozhoduje Ministerstvo pro místní rozvoj po projednání v meziresortní řídicí komisi Programu, v níž jsou zastoupena ministerstva zemědělství, životního prostředí, kultury a financí, Svaz měst a obcí ČR, Spolek pro obnovu venkova, výbory Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (zemědělský, pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí a Rozpočtový výbor) a Senátu Parlamentu ČR (Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí a Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu). K jednání komise jsou přizváváni předsedové krajských výběrových výborů, které připravují návrh rozdělení dotací v krajích (**lit. 9**).

2.4 VESNICKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE A ZÓNY

2.4.1 Předmět památkové rezervace a zóny

Památková rezervace (§5 PZ) - území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek a vláda ČR je prohlásila za památkovou rezervaci. Vláda také stanovuje nařízením obecné podmínky zabezpečování památkové péče v tomto území, které se mohou vztahovat nejen na kulturní památky, ale také na ostatní nemovitosti nacházející se na tomto území.

V praxi se zpravidla setkáváme s případem, kdy je historicky nejstarší a nejcennější část města nebo vesnice prohlášena za Městskou památkovou rezervaci (MPR) resp. Vesnickou památkovou rezervaci (VPR).

Památková zóna (§ 6 PZ) - území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které Ministerstvo kultury ČR prohlásilo za památkovou zónu a určilo podmínky její ochrany. Památková zóna je v hierarchii památkové péče postavena níže než rezervace. Rozlišujeme především Městské památkové zóny (MPZ) a Vesnické památkové zóny (VPZ) (**lit. 10**).

Předmětem ochrany a péče v památkových zónách jsou:

- historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba, městské a vesnické interiéry včetně povrchu komunikací, historické podzemní prostory,
- panorama památkové zóny a hlavní dominanty v blízkých i dálkových pohledech,
- nemovité kulturní památky uvedené v Ústředním seznamu kulturních památek ČR,
- objekty dotvářející charakter památkové zóny – tzv. objekty památkového zájmu, vyznačené v plánu památkové zóny,
- ostatní objekty v památkové zóně,
- veřejná a vyhrazená zeleň,
- části území památkové zóny A, B, C odstupňované podle památkového významu a vyznačené v plánu památkové zóny (**lit.1**).

2.4.2. Legislativa

Státní památková péče

Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.

Péče státu o kulturní památky (dále jen „státní památková péče“) zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče (§ 25 až 32) v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Ostatní orgány státní správy a organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich úkolů (**lit. 14**)

Organizační uspořádání státní památkové péče (lit. 14):

1. orgány státní památkové péče - státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou:
 - ministerstvo kultury
 - krajské úřady
 - obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Tyto orgány vydávají příslušná rozhodnutí na základě žádostí vlastníka kulturní památky resp. národní kulturní památky. Před vydáním rozhodnutí si vyžádají stanovisko odborné organizace státní památkové péče.

2. odborná organizace státní památkové péče – Národní památkový ústav, kromě jiného zdarma poskytuje odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky a zpracovává odborná vyjádření k provádění obnovy kulturních památek jako podklad pro rozhodnutí orgánů státní památkové péče. Dále vede ústřední seznam kulturních památek.
3. památková inspekce – ministerstvo kultury zřizuje památkovou inspekci jako svůj specializovaný kontrolní orgán v oboru památkové péče (§27 PZ)

4. komise státní památkové péče, konzervátor a zpravodajové – rada kraje a rada obce s rozšířenou působností mohou zřídit komise státní památkové péče, jako své pracovní komise, které napomáhají plnění úkolů úřadu v oblasti památkové péče. Zapojit do činnosti může rada obce s rozšířenou působností také dobrovolné pracovníky ve funkci konzervátora či zpravodaje památkové péče (§31 PZ)

2.4.3 Odbor památkové péče Ministerstva kultury

Odbor památkové péče Ministerstva kultury je ústředním řídicím pracovištěm v systému státní památkové péče v České republice a plní převážnou část odborných úkolů stanovených zákonem č. 20/1987 Sb. Ministerstvu kultury jako ústřednímu orgánu státní správy pro kulturní památky.

Zejména prohlašuje věci a jejich soubory za kulturní památky a ruší prohlášení věci za kulturní památku, zpracovává návrhy nařízení vlády o prohlášení kulturní památky za národní kulturní památku, nařízení vlády o prohlášení území za památkovou rezervaci, vyhlášky Ministerstva kultury o prohlášení území za památkovou zónu a dále návrhy na udělení předchozího souhlasu vlády k vývozu národní kulturní památky do zahraničí, uděluje povolení k provádění obnovy kulturních památek, jež jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, povolení k provádění archeologických výzkumů, jakož i předchozí souhlas k přemístění nemovité kulturní památky a předchozí souhlas k vývozu kulturní památky do zahraničí, poskytuje v rámci účelově zaměřených programů, které koordinuje a řídí, finanční příspěvky na obnovu kulturních památek, je-li na jejich zachování mimořádný společenský zájem.

Dále mimo jiné poskytuje dotace na podporu záchranných archeologických výzkumů, zajišťuje finanční podporu a hodnocení projektů v účelově a institucionálně zaměřeném výzkumu a vývoji v památkové péči, rozhoduje o řádných a mimořádných opravných prostředcích podaných do rozhodnutí krajských úřadů a Magistrátu hlavního města Prahy, jde-li o rozhodnutí ve věcech památkové péče, řídí Národní památkový ústav - organizaci zřizovanou Ministerstvem kultury, zpracovává návrhy koncepcí rozvoje památkové péče včetně návrhů na ně navazujících prováděcích dokumentů, jakož i návrhy příslušných podzákonných právních předpisů, návrhy věcných záměrů zákonů upravujících ochranu kulturních památek a památkovou péči anebo návrhy pro schvalování smluv o převodu kulturních památek ve vlastnictví státu, a určuje organizační složky státu, jimž se předávají kulturní památky ve vlastnictví státu.

V neposlední řadě odbor památkové péče Ministerstva kultury metodicky řídí správní úřady nižších stupňů, zejména krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy, při výkonu státní památkové péče (**lit 4**).

Organizační uspořádání

Odbor památkové péče Ministerstva kultury je rozdělen na 3 oddělení:

- oddělení ochrany kulturních památek,
- oddělení regenerace kulturních památek a památkově chráněných území,
- ekonomicko-právního oddělení.

2.4.4 Národní památkový ústav

Národní památkový ústav (NPÚ) je odbornou organizací státní památkové péče podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, vznikl splnutím dosavadních odborných organizací státní památkové péče k 1.1.2003.

NPÚ je státní příspěvkovou organizací, která má celostátní působnost a vystupuje v právních vztazích svým jménem, přičemž nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

NPÚ byl zřízen s účinností ode dne 1. ledna 2003 na dobu neurčitou podle zákona, rozhodnutím ministerstva vydaným pod č.j. 11617/2002 o splnutí dosavadních státních organizací na úseku státní památkové péče.

NPÚ je podle § 25 odst. 2 zákona odbornou organizací státní památkové péče s celostátní působností, řízenou ministerstvem.

Zřizovatelem NPÚ je Česká republika - Ministerstvo kultury.

Vymezení pojmu kulturní památka a národní kulturní památka:

Kulturní památka (§ 2 PZ) - za kulturní památku se podle zákona o státní památkové péči považují nemovitě i movitě věci, popřípadě jejich soubory, které pro jejich historickou hodnotu za kulturní památku prohlásilo Ministerstvo kultury ČR a jsou zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek ČR. Ústřední seznam kulturních památek ČR vede odborná organizace památkové péče – Národní památkový ústav.

O tom zda je věc ve smyslu PZ považována za kulturní památku není tedy rozhodující její kulturní hodnota, ale skutečnost, zda je zapsána do ústředního seznamu kulturních památek.

Národní kulturní památka (§ 4 PZ) - nejvýznamnější kulturní památky prohlašuje vláda ČR na národní kulturní památky. Jejich památková ochrana je přísnější než u ostatních kulturních památek. **(lit. 11)**

2.4.5 Mezinárodní úmluvy a spolupráce v památkové péči

Organizace UNESCO byla založena v roce 1946. Díky podnětu této organizace byla v roce:

- 1954 přijata Haagská konvence o ochraně kulturních statků v případě válečného konfliktu,
- 1970 – Úmluva o opatřeních k zákazu a zabránění nedovoleného dovozu, vývozu a předání vlastnického práva kulturních statků,
- 1972 – Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví,
- 2002 – Evropská konvence o krajině.

Všechny tyto smlouvy se staly právně závazné i pro Českou republiku.

Mezinárodní rada pro památky a sídla (ICOMOS) – vznikla v roce 1965 a ve své kompetenci má hlavně řešení teoretických i praktických otázek týkajících se památkové péče.

Rada Evropy – vznikla v roce 1949. Měla velký podíl na vzniku celé řady úmluv a deklarací zaměřených na záchranu architektonického i archeologického dědictví. Česká republika využívá této spolupráce od roku 1993.

Mezinárodní centrum pro studium ochrany a restaurování kulturního dědictví – založeno bylo v roce 1959 a zakladatelem se stala organizace UNESCO.

Mezinárodní rada muzeí – založená v roce 1946. Je to základní organizace pracovníků muzeí.

Mezinárodní úmluvy:

Důležité mezinárodní úmluvy, které byly ratifikovány parlamentem České republiky, tudíž jsou již součástí našeho právního řádu:

- Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokol k ní (č.

94/1958 Sb.),

- Úmluva o opatřeních zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků (č. 15/1980 Sb.),
- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sb. m. s.),
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví (revidovaná) (č. 99/2000 Sb. m. s.) (**lit. 11**).

2.5 LIDOVÁ ARCHITEKTURA A STAVITELSVÍ

V historii nahlížely velmi často odborné vrstvy i majetnější stavitelé na lidové stavitelství jako na něco nedůležitého, nepříliš hodnotného či dokonce až úpadkového. Až 20. století přineslo postupnou proměnu tohoto pohledu a uznání užitných, řemeslných i estetických kvalit lidového stavitelství. Zvláště pak byla vyzvednuta vnímavost stavitelů a tvůrců pro charakter krajiny a respekt vůči krajinným vazbám, možnostem i materiálům. Posun lidové architektury do popředí soudobého zájmu architektů i stavitelů však nebyly nikde zcela jednoduché. Naše země zmítaná desítkami let nesvobody má v tomto ohledu cestu výrazně delší a komplikovanější. Ještě před stovkou let bychom za produkty lidového stavitelství označili výraznou většinu staveb nacházejících se na našem území. Po století provázeném světovými válkami, totalitními režimy různých barev, masovými přesuny obyvatelstva způsobenými vrcholící industrializací i nedobrovolným vysídlováním a o málo přirozenějším dosídlováním, může být označen za kvalitní produkt lidového stavitelství jen zlomek původního množství objektů; bude to výběr staveb tradičních, zachovalých a ušetřených "vylepšováním" přestavbami. Soudobá česká vesnice se tak výrazně odlišuje od podoby, kterou znali naši dědové a jejich předkové. A to platí nejen o její architektuře, ale i její skladbě národnostní, ekonomické či sociální.

V současnosti se na jedné straně, týkající se zvláště odborných kruhů projevuje zvýšený zájem o problematiku lidového stavitelství, na straně druhé prochází drtivá většina staveb (těch, na které nedosáhne památková péče) v druhé polovině století brutálními stavebními zásahy ve jménu světlých zítřků. V pozadí je pak cítit bolševická potřeba o vykořenění tradiční vesnice jakožto ideologického nepřítele.

V duchu setrvačnosti je i v dnešní době z již tak omezeného množství řada kvalitních příkladů lidové architektury určena k dřívějšímu či pozdějšímu zániku. Na soudobé vesnici je stále běžné rozpoznat dožívající zapomenuté chalupy, zemědělské usedlosti, drobná či větší hospodářská stavení či třeba i boží muka, jak se chýlí k zemi, ze které vzešly či nenávratně mizí pod příkrovem "moderních" přestaveb. Ruku v ruce s těmito objekty zanikají i prvky k nim přináležející - staré vysokokmenné sady, udržovaná pole, květnaté louky, vybavení budov, technická zařízení na obdělávání půdy. Jen menší část objektů lidového stavitelství má to štěstí, že je vlastněna osobami s jistou mírou vhledu do dané problematiky, s jistou mírou znalostí, pochopení, úcty a obdivu ke

starému. Jen tyto stavby pak mají šanci přenést svoje původní vnitřní sdělení dalším generacím jejich uživatelů.

Soudobí majitelé lidových staveb zjednodušeně řeší problematiku regenerace obydlí třemi možnými způsoby. Majitel z první skupiny nejspíše v minulých letech nahradil špaletová dřevěná okna za třídílná, která už také dožívají, a tak je vystřídají okna plastová. Do štítu dozdil lodžii, dožilou střešní krytinu nahradil bonnským šindelem a na zápraží položil zámkovou dlažbu.

Druhý přístup je charakterizován jako "emocionálně puristický". Snaží se vtisknout danému objektu při jeho rekonstrukci podobu, která je majitelem považována za původní, ale mnohdy jde jen o jeho vlastní fantazii. Historická skutečnost je zde často zaměňována za vlastní představu o ní. Produktem tohoto přístupu jsou nejednou sladkobolné variace na téma lidová architektura a výsledkem například domky některých chalupářů, které jsou tak dokonale vycizelované, že nevíme, zda stojíme před maketou z PVC nebo perníkovou chaloupkou. Na jejich obhajobu však nutno říci, že bez osob tohoto zaměření, bez jejich zájmu a nestrojeného nadšení by se nejedem zajímavý zástupce naší lidové architektury dočkal dnešní doby dozajista ztěží.

Poslední skupina soudobých majitelů lidových staveb uzpůsobuje tyto objekty staršího data s větší znalostí a citem pro potřeby soudobého života. Pochopili, že čas nepracuje jen proti nim, ale v jistém směru i pro ně. Cítí, že jen čas jim zajistí stavbu s historií, prostoupenou úsilím, radostí i potem. Poznali, že jen čas jim pomáhá vytvořit dílo skutečně vyztřelé, a proto volí právě rekonstrukci starší nemovitosti. Vyměňují skutečně jen ty části konstrukce, které opravdu dožily, mnohdy pracně shánějí staré trámy ze zbořeníšť, informace po archivech, pamětnících i památkářích.

Tady je nutno připomenout jednu zásadní skutečnost. Bez odborného vedení není kvalitního výsledku při provádění novostavby domu, což platí zejména při rekonstrukci domu historicky cenného. Nesmí se tedy bát věnovat svůj čas důkladné přípravě. Hledat vždy prvotřídní specialisty v daném oboru, jen tak se jim dostane prvotřídních služeb, které očekávají.

Lidové stavby stále inspirují

Mohlo by se možná zdát, že lidová architektura je již mrtvou záležitostí. Není to však pravda. Lidovost či nelidovost architektury se neurčuje podle toho, zda je či není znám její autor či případně zda je či není odborně kvalifikován. Skutečná lidovost architektury vyrůstá z původních etnografických zdrojů, z darů daného místa, z místních

podmínek a tradic, z místního lidu. Takto můžeme směle hovořit i v dnešní době o soudobé lidové architektuře, i když o jejích kvalitách můžeme vést dlouhé polemiky. Lidové stavitelství v současnosti nepochybně oslovuje stále více stavitelů i architektů. Stále širší vrstvy osob začínají chápat, že život v souladu s kořeny přináší dříve často netušené plody. Tak se v dnešní době lidová architektura stává jedním ze základních inspiračních pramenů, který je respektován nejen pro jeho zemitost, ale i ověřenost, funkčnost, jednoduchost a relativní nenáročnost.

Česká republika je přes svou malou rozlohu velmi pestrou paletou různých etnografických oblastí, které se dodnes projevují specifickými způsoby. I projevy lidové architektury se proto od sebe v těchto oblastech často značně odlišují. Jiné je starší lidové stavitelství na Slovácku, jiné v Podkrkonoší, jiné třeba na Valašsku. Jinak se i v dnešní době projevuje návaznost na starší tradice v uvedených oblastech (**lit.12**).

2.6 ARCHITEKTURA STŘEDNÍCH ČECH

Oblast Českého středohoří a Kokořínska je zajímavá **kombinováním hrázděné, roubené a zděné konstrukce** lidových stavení, čili smícháním vlivů české a německé stavební kultury. Kokořínsko je nevelká oblast ležící v Polabí. Návštěvníky překvapí množstvím turistických cílů a krásných míst s bohatou historií a přírodními krásami. Nejvýznamnějším městem oblasti je Mělník ležící na soutoku největších českých řek – Labe a Vltavy. Okolí města je ověnceno řadou vinic, vysoko nad městem se tyčí renesanční barokní zámek. Nad skalními srázy Kokořínského údolí se nachází hrad Kokořín.

Pestrost lidové architektury ve středních Čechách ovlivnila centrální poloha regionu, kdy jednotlivé stavební styly, které se vytvářely v odlehlejších oblastech, se postupně šířily do centra země. Mezi nejlépe dochovaná vesnická sídla ve středních Čechách náleží památková rezervace Mužský v okrese Mladá Boleslav. Malou vesničku, situovanou v krásné poloze pod vrcholem stejnojmenného kopce s působivými panoramatickými výhledy, tvoří přízemní roubené chalupy s bohatě zdobenými štíty. Stejně hodnotná je také památková rezervace Víška, ležící v západní části téhož okresu. Do stejného okruhu patří lidová architektura v severní části sousedního okresu Mělník. V dramaticky členité lesnaté krajině, již vévodí silueta hradu Kokořín, se dochovalo mnoho památkově velmi hodnotných vesnic, které si uchovaly téměř původní ráz. Mezi nimi vynikají vesnice Nové Osinalice, Dobřeň, Olešno a Vidim s roubenou zástavbou pocházející z přelomu 18. a 19. století. Odlišný charakter má lidová architektura na Slánsku, v západní části středních Čech. Vedle zděných budov zde byly výrazně rozšířeny také hrázděné hospodářské objekty. Památková rezervace Třebíz v okrese Kladno představuje veřejnosti příklady těchto objektů. Z jižní strany, oddělená masivem křivoklátských lesů, sousedí se Slánskem oblast přízemních roubených domů v povodí Berounky. Zde se nedaleko hradu Křivoklát nachází starobylá vesnice Zbečno s památkově velmi hodnotným, veřejnosti přístupným areálem Hamousova statku. Expozice skanzenového typu představuje dobové bydlení, hospodaření a lidová řemesla.

Lidová architektura středních Čech

Pramen: www.rozhlas.cz/lidovestavby/stredni_cechy

Lidová architektura středních Čech

Pramen: www.rozhlas.cz/lidovestavby/stredni_cechy

Území vymezené dnešním Středočeským krajem je charakterizováno Středočeskou tabulí, Brdskou oblastí a odpovídajícími celky Středočeské pahorkatiny. Rozložení lidové architektury je však oproti tomuto členění podstatně odlišné, neboť ze severozápadu proniká až k Praze domový typ severozápadních Čech - **dům Slánska**. Na úroveň zeměpisné šířky Prahy rovněž dosahuje dobová forma severočeského a východočeského domového typu - **dům středního Polabí**. Jižní "polovinu" Středočeského kraje pak reprezentuje samostatný domový typ - **dům Středočeské pahorkatiny (vrchoviny) a povodí Berounky**.

Dům středočeské pahorkatiny a povodí Berounky

Pramen: www.rozhlas.cz/lidovestavby/stredni_cechy

Území je charakterizováno **povodím Berounky** určovaném celky Křivoklátské vrchoviny, Brdské vrchoviny a mezilehlou Hořovickou pahorkatinou. Architekturu se blíží západněji položeným oblastem. **Středočeskou pahorkatinu** v prostředí středních Čech charakterizuje především Benešovská a Vlašimská pahorkatina. Architekturu navazuje na jižněji položené oblasti.

Starší dům Středočeské pahorkatiny a povodí Berounky je přízemní, s roubenou konstrukcí stěn. Dům kryje sedlová střecha s mírně předsazeným štítem ukončeným ve vrcholu jehlanovým nebo kuželovým kabřincem. Vlastní lomenice štítu je v chudších oblastech bedněna jednoduše svisle nebo střechovitě. Bohatší oblasti vykazují zpravidla složitější skladbu bednění, s uplatněním horizontálního a vertikálního rozčlenění štítové plochy do několika menších polí. I v těchto oblastech jsou však větší statky spíše výjimkou a převažují menší stavení domkářů a chalupníků. Jejich domy jsou vystaveny na neširokém půdorysu, mající za následek časté prolomení štítového průčelí pouze jednou okenní osou. Střešní krytinou starších staveb jsou především slaměné došky.

Mladší dům Středočeské pahorkatiny a povodí Berounky je přezdívaný nejdříve ve vstupní a hospodářské části. Později je zděný v celém půdorysném rozsahu. Především v jižněji položených oblastech se uplatňují křivkové obrysy štítových ramen, formované dynamickým barokem. Barevná a plastická štuková výzdoba rovněž navazuje na sousední oblasti jižních Čech, avšak je nepoměrně skromnější.

Dům středního polabí - dobová forma oblasti severovýchodních a středních Čech

Pramen: www.rozhlas.cz/lidovestavby/stredni_cechy

Území je charakterizováno celkem **Středolabské tabule**, příslušejícím k širší oblasti zemědělsky úrodné Polabské nížiny.

Starší dům středního Polabí je roubené konstrukce. Vedle běžných trámů jehličnatého dřeva je často používáno i trhanic - desek štípaných z mohutných dubových trámů. Vysoké desky jsou pečlivě tesařsky opracované a zpravidla ani nevyžadují výplně vodorovných spár. Roubené obvodové stěny polabského domu jsou obvykle opatřeny protipožární a izolační vrstvou hliněné mazaniny, nanášenou z vnější strany. Dům je krytý sedlovou střechou s předsazeným štítem. Horní část štítu byla původně opatřena kuželovým kabřincem s půlkruhovým záklopem a ozdobnou makovičkou ve vrcholu. Předsazení štítu dosáhlo v severovýchodní části Středolabské tabule neobyčejně velkého vyložení, čímž došlo k vytvoření štítové podsíně. Ze statických důvodů musela být proto rovina štítu podepřena rámovou konstrukcí, tvořenou náročně profilovanými sloupky a rohovými pásky. Lomenice vlastního štítu je bohatě členěna. Bednění je provedeno ze svisle nebo klasovitě kladených prken, střídavě se uplatňujících v jednotlivých polích vymezených profilovanými římsičkami a sloupky. Krytinou jsou jako v ostatních nížinných oblastech slaměné došky, případně šindel používaný především na kabřince.

Mladší dům středního Polabí je zděný z kamene, později z pálených cihel. Částečně je na zdivo, zejména u vnitřních stěn, užíváno i nepálených cihel - vepřovic. Krytinou mladších staveb jsou keramické tašky.

Dům Slánska - dobová forma oblasti severozápadně od Prahy

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Území se rozprostírá v bezlesé oblasti situované **severozápadně od Prahy**, na styku Pražské plošiny s celkem Dolnooharské tabule a Džbánu. Osídlení je zastoupeno především návesními formami venkovských sídel, s převažující štítovou orientací venkovského domu.

Starší slánský dům byl stejně jako v ostatních našich oblastech roubený, avšak nejpozději od konce středověku budovaný ze snadněji dostupného kamene. Užívalo se především snadno opracovatelného pískovce nebo opuky, jejíž zdivo zůstávalo z důvodu špatné přilnavosti často neomítnuté. Vedle samotného zdiva dochovaného dodnes v domových jádrech je kamene rovněž užíváno v podobě kamenických článků, především na tesaná orámování otvorů. Známé jsou i případy, kdy byla kamenem z obou stran obezděna ještě roubená konstrukce světnice. Slaměnými došky krytá střecha byla sedlového tvaru. V nejstarší vrstvě se ovšem můžeme setkat i s tvarem polovalbovým nebo dokonce valbovým.

Mladší slánský dům, stejně jako ve všech ostatních regionech často budovaný nebo přestavovaný na starším jádře, je zpravidla patrový. Dlouhá tradice slánského patra je provázena pavlačí, přístupnou ze dvora nebo z prostoru horní síně. Pavlač mohla být u honosnějších zděných staveb nahrazena na kamenných konzolách vyloženým balkónem, krátkým a nesloužícím již výhradně komunikační funkci. Důležitou roli při volbě konstrukčního řešení patra přitom opět sehrál nedostatek snadno dostupného stavebního dřeva. Vedle domu zděného v celém výškovém rozsahu se právě v patrech často uplatňuje i lehká a na spotřebu dřeva méně náročná konstrukce hrázděná. Pro konstrukce hrázdění, zasahující slánským domem nejhluběji do nitra Čech, je užíváno místního názvu lepenice. Lepenicová konstrukce vykazuje oproti západněji položeným oblastem podstatné rozdíly, neproniká do štítů a výrazově je téměř pravým opakem hrázděných stěn chebského typu.

Její trémová kostra totiž plní výhradně konstrukční funkci a je omezena pouze na staticky nezbytné prvky. Jednotlivá pole jsou zastoupena výrazně většími plochami výplní mezi jednotlivými trámy, které jsou navíc často bíleny nebo dokonce omítány. Omítnutím nebo opakovaným bílením trámy zcela zanikají. Dochází tak k vytvoření navenek homogenní konstrukce (ne nepodobné zdivu), která je připisována jako přijatelnější pro naše etnické prostředí tehdejší doby (**lit.13**).

3. METODIKA PRÁCE

1. Teoretická fáze
 - získávání potřebných informací z odborné literatury a internetu

2. Fáze shromažďování informací (dat):
 - názory obyvatel žijících ve vesnických památkových rezervacích a zónách Středočeského kraje,
 - informace o spolupráci mezi pověřenými obecními úřady, krajskými úřady a Národním památkovým úřadem,
 - informace o památkách v té dané vesnické oblasti, či zóně.

3. Fáze analýzy
 - vyhodnocení námi získaných informací k dalšímu využití pro cíle výzkumu a následné vypracování SWOT analýzy.

4. Fáze doporučení
 - doporučení, nápady k dalšímu rozvoji těchto památkových rezervací a zón.

Definování problému a cílů výzkumu

Cílem této diplomové práce je zjistit, zda památková ochrana vesnických památkových rezervací a zón pozitivně, či negativně ovlivňuje rozvoj těchto vesnic i celého venkova. Dále pak i to, jak vnímají tuto památkovou ochranu obyvatelé v těchto obcích.

Cíl výzkumu

Tento výzkum byl prováděn ve vesnických památkových rezervacích a zónách okresu Mělník ve středních Čechách. Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit názory obyvatel na výhody, či naopak nevýhody zařazení obce do vesnických památkových rezervací. Jejich názor na nové turisty, kteří navštěvují památky, zda jim přináší nové podnikatelské, či jiné příležitosti. Co občanům vlastně prohlášení jejich vesnice vesnickou památkovou přináší.

Dalším cílem tohoto výzkumu bylo zjistit to, na jaké úrovni jsou vzájemné vztahy a spolupráce mezi vesnickými památkovými rezervacemi (zónami), okresním a krajským úřadem.

Posledním cílem tohoto výzkumu bylo stanovení nových opatření, která by teoreticky mohla vézt k zatraktivnění, či zlepšení budoucího vývoje těchto obcí. Nejen pro turisty, ale i pro samotné obyvatele.

Popis výzkumného vzorku

Aby mohl být výzkum proveden, muselo být náhodně vybráno několik obyvatel z vesnických památkových rezervací, kterých se tento výzkum týkal. Počet respondentů byl stanoven celkem za všechny obce na 110.

Metody a získávání dat

Byla použita metoda dotazování, která byla provedena formou osobního kontaktu s obyvateli. Obyvatelé byli osloveni a požádáni o vyplnění dotazníku. Dotazník, k tomuto účelu použitý, je uveden v příloze. Tento dotazník byl sestaven tak, aby ho obyvatelé co nejlépe pochopili (byli zde předem připraveny jednotlivé varianty odpovědí, zároveň však i možnost k individuálnímu vyjádření vlastního názoru dotazovaného respondenta).

S představiteli jednotlivých obcí byl proveden rozhovor, při kterém jim byly kladeny konkrétně formulované otázky. Tyto otázky byly též předem připraveny a prezentovány formou dotazníku. Tento dotazník je taktéž přiložen v příloze.

Výsledné zpracování získaných údajů

Pro zpracování získaných údajů bylo zapotřebí tyto údaje správně vyhodnotit. Pro toto vyhodnocení bylo použito třídění 1. stupně. Jedná se o začleňování jevu podle jedné klasifikační vlastnosti. Výsledky tohoto třídění jsou dány četnostmi v jednotlivých třídách znaku. Při zpracování bylo použito, jak grafické zpracování, tak i forma popisu.

4. LIDOVÁ ARCHITEKTURA V OKOLÍ TRUSKAVNY

4.1 POPIS LOKALITY

Krajina Kokořínska patří z krajinářského pohledu k nejcennějším lokalitám středních Čech. Tato lesnatá krajina v obtížně přístupném terénu byla osídlena až relativně pozdě, v době vrcholného středověku, významnou roli v při osídlování sehrál rod Berků z Dubé, který vlastnil hrad Housku. Ukázky předbělohorské architektury se dochovaly pouze po obvodu Kokořínska (Skalsko, Nosálov, Střemy).

Až do třicetileté války bylo celé toto území české, v 17. a 18.století pak převládlo obyvatelstvo německé. Po druhé světové válce došlo k odsunu německého obyvatelstva. Většinu hodnotných staveb se podařilo zachránit díky rekreačnímu využití, zaniklo však velké množství hospodářských objektů.

Kokořínsko svou stavební kulturou náleží k oblasti českého roubeného domu, v západní části se ale objevuje i typ západoevropského hrázděného domu. Roubená výstavba kulminovala na Kokořínsku na přelomu 18. a 19.století a dodnes zde převažuje dřevěná zástavba nad zděnou. Nejčastěji se vyskytuje chlévní typ domu, tzn. trojdílný dům se základním schématem uspořádání světnice - síň – hospodářský prostor = chlév. Do chlévu byl přístup dveřmi ze síně, proti dveřím ze světnice, současně byl přístup do chléva ze zápraží. Světnice a patro bylo roubené (v západní části Kokořínska se objevuje i patro hrázděné). Chlév byl zděný z kamenných pískovcových bloků, lokálně označované jako „štuky“.

Vysoké úrovně dosahovala tesařská práce jak dokládají zdobené sloupky pavlačí, profilované podstávky, zárubně oken a dveří. Na nejstarších objektech nacházíme bohatě skládané lomenice (štíty z různě skládaných prken, nejjednodušší formou je skládání šikmo ke střední ose štítu). Na štítech, později vyplétaných a omazaných, bylo velké množství větracích otvorů, neboť podkroví sloužila jako sušárny chmele. Vedle obytných domů se dochovaly i špýchary, původně objekt sloužící ke skladování vymláčeného obilí. Špýchar je tradičně situován tak, aby na něj bylo dobře vidět z domu a aby byl bezpečný před ohněm.

Specifické pro region jsou skalní obytné, hospodářské i sakrální objekty. Tyto stavby jsou zahroubené do pískovcových skal, často byly tyto objekty v minulosti doplněny dřevěnými stavbami, které se ovšem do současnosti nedochovaly. Zajímavé skalní objekty nalezneme v katastru obcí Dobřeň, Jestřebice, Vidim, Lhotka u Mělníka atd. (lit. 14)

4.1.1 Dobřeň

Kraj – středočeský

Okres - Mělník

Části obce – Jestřebice, Klučno, Střezivojice, Vlkov

Nadmořská výška – 330 m.n.m

Vesnická památková rezervace

Územní plán – není dokončen

Strategický plán – zatím není

Obrázek č. 7

Lidové stavení v obci Dobřeň (usedlost čp. 1)

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Usedlost čp.1 – patří k nejcennějším památkám lidové architektury Kokořínska. Dům je dvoutraktový s pavlačí na vstupní straně a podstávkami před oběma štíty. Naproti domu stojí špýchar se přízemím zděným z pískovcových štuk a roubeným patrem; v areálu se vzácně dochovala rámová kolna.

Základní statistické údaje o obci Dobřeň

První zmínka o obci	1402
Počet obyvatel	145
Počet obyv. v produktivním věku	99
Ženy (%)	44,1
Muži (%)	55,9
Průměrný věk	43,3
Počet podnikatelských subjektů	29
Výměra (ha)	2055

Pramen: www.portal.gov.cz (lit 15)

4.1.2 Jestřebice:

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Částí obce – Dobřeň

Nadmořská výška – m.n.m

Vesnická památková zóna

Územní plán – rok 2007

Strategický plán – zatím není

Obec se nachází 4km severně od obce Kokořín, s převahou soukromých rekreačních objektů, dříve převážně německy osídlená, za 2. sv. války pohraniční "říšská" obec.

Severně od obce se nalézá zalesněná vulkanická vyvýšenina Špičák (379 m) s obydlím zvaným „Halali“, dříve sídlo rodu Špačků, posledních soukromých majitelů hradu Kokořín.

Nejstarší zmínky o obci jsou z roku 1407. Obec se skládá ze dvou částí – Malé Jestřebice a Staré Jestřebice, která leží na východ od hlavní komunikace. Jde o obec s velkou koncentrací lidové architektury. V obci je zachována typická okrouhlice – typ vesnice s řazením domů kolem návsi kruhového půdorysu, do které vede jedna cesta. Archeologicky je okrouhlice doložena především na území polabských Slovanů. U nás se vesnice s kruhovým půdorysem vyskytují ve formě návesních vsí a lesních návesních vsí.

Převážná většina domů pochází z 19. st. a počátku 20. st. a je zachována v původní architektonické podobě. Zejména kolem návsi jsou soustředěny domy zděné a jsou zde i pro celou oblast typické roubenky. Na okraji obce se nachází kříž s ohrazením z poloviny 19. st., skalní reliéf Kalvárie a při silnici na Dobřeň torzo středověké skalní kaple.

Chráněnými objekty jsou č. p. 1,4,5,6,7,8,9,13,20,31,33,34,35,41,55,58,65,85, dále křížek, kaple, skalní kaple. Vzhledem k nezvyklé zachovalosti lidové zděné architektury v této oblasti ne zcela běžné, ale i kvalitní roubené výstavby byla obec vyhlášena jako památková zóna lidové architektury.

Obrázek č. 8

Lidové stavení v obci Jestřebice (usedlost čp. 4)

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Usedlost čp.4 – mohutný patrový roubený dům s pavláčkou krytý polovalbovou střechou se špýcharem.

Bývalý skalní mlýn – nachází se v lese na úpatí strmého svahu na západní straně údolí Pšovky, z mlýna se dochovala řada převážně hospodářských místností vysekaných do pískovcové skály, původní roubené stavení přistavené ke skalní stěně se nedochovalo, nejstarší písemné prameny datují mlýn do roku 1609.

Tabulka č.2

Základní statistické údaje o obci Dobřeň, jejíž částí je obec Jestřebice

První zmínka o obci	1407
Počet obyvatel	145
Počet obyv. v produktivním věku	99
Ženy (%)	44,1
Muži (%)	55,9
Průměrný věk	43,3
Počet podnikatelských subjektů	29
Výměra (ha)	2055

Pramen: www.portal.gov.cz (lit. 15)

4.1.3 Střezivojice

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Částí obce – Dobřeň

Nadmořská výška – m.n.m

Vesnická památková zóna

Územní plán – rok 2007

Strategický plán – zatím není

Ves byla pravděpodobně založena Berky z Dubé ve 14. století. Nejstarší písemná zmínka pochází z roku 1407. Po zpusťování za třicetileté války byla obec osazena německým obyvatelstvem. Po jejich odsunu se díky rekreačnímu využití podařilo uchránit většinu stavení před zkázou. Střezivojice jsou v současnosti rekreační vsí se zachovanými ukázkami lidové architektury. Od roku 1995 je na ochranu roubených domů vyhlášena vesnická památková zóna. Ve Střezivojicích se nachází též památný strom Střezivojická lípa, která má obvod kmene 390 cm.

Obrázek č. 9

Lidové stavení v obci Střezivojice (usedlost čp. 6)

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Usedlost čp.6 – v severozápadním rohu návsi, jedna z nejcennějších památek v celém regionu, dům je mimořádně mohutný s roubenou světnicí a světničkou, zadní část domu je zděná ze štuků, roubené patro je vynášeno vyřezávanou podstávkou; špýchar je tradičně v přízemí zděný, patro je roubené přístupné po pavlači, na špýchar navazuje pilřřová kolna; součástí usedlosti je stodola s jednou pernou pilřřovou a druhou roubenou.

Základní statistické údaje o obci Dobřeň, jejíž částí je obec Střezivojice

První zmínka o obci	1407
Počet obyvatel	145
Počet obyv. v produktivním věku	99
Ženy (%)	44,1
Muži (%)	55,9
Průměrný věk	43,3
Počet podnikatelských subjektů	29
Výměra (ha)	2055

Pramen: www.portal.gov.cz (lit. 15)

4.1.4 Lobeč

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Nadmořská výška – 350 m.n.m

Vesnická památková zóna

Územní plán – zatím není

Strategický plán – zatím není

Lobeč se nachází na rozhraní dvou geomorfologických okrsků; Skalské tabule (východ a jihovýchod) a Polomených hor (západ; severozápad). Archeologické výzkumy prokázaly, že místo bylo osídleno od východu na západ, a to již v mladší době kamenné (neolit) 4000 - 2000 let př. n.l. V mladší době hradištní, tzn. v období od 7. do 10. století, se v lobečské kotlině rozkládalo slovanské hradiště. Na návrší mezi dnešním kostelem, sokolovnou a zámek sídlila strážní hlídka, jež střežila zemskou stezku při tzv. Vrátenské bráně, vedoucí pralesem pod hradem Kamencem (vlevo pod dnešní Libovicí) do obydlené zemědělské krajiny ve středních Čechách. Lobeč je zařazena jako vesnická památková zóna.

Název Lobeč vznikl podle lidové domněnky, že se zde chodilo na lov a z toho vzešla jména Lobzy a Lobes, později dnešní Lobeč (lit. č. www.muweb.cz/www/lobec)

Lidové stavení v obci Lobeč (usedlost čp. 7)

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Usedlost čp.7 – dochovala se v téměř intaktní podobě, chalupa je v celém rozsahu roubená s pavláčkou nad vstupem, kolmo je připojena hospodářská část zděná ze štuků, samostatně stojí drobná stodola s jednou roubenou pernou.

Tabulka č. 4

Základní statistické údaje o obci Lobeč

První zmínka o obci	1323
Počet obyvatel	142
Počet obyv. v produktivním věku	72
Ženy (%)	50
Muži (%)	50
Průměrný věk	38,6
Počet podnikatelských subjektů	32
Výměra (ha)	349

Pramen: www.portal.gov.cz (lit. 15)

4.1.5 Nosálov

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Části obce: Libkovice, Příbohy a Brusné

Nadmořská výška – 385 m.n.m

Vesnická památková zóna
Územní plán - 2007
Strategický plán – připravuje se

Nosálov je rozložen na jihovýchodním úbočí Vrátnské hory, na které je umístěna rozhledna, s nádherným výhledem na celé severní a západní čechy, a tvoří jeden ze vstupů do Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko. Je výchozím bodem zajímavých turistických cest do východní oblasti „Polomených hor“. V okolí Nosálova je vyznačeno několik okruhů pro cyklo-turistiku. Je obcí, vyznačující se unikátním souborem původních dřevěných chalup, tzv. chmelařských z přelomu 18. a 19. století. V roce 1995 byla část Nosálova vyčleněna jako památková zóna lidové architektury.

Obec se nalézá cca 8 km severovýchodně od Mšena. Původně patřila k Bezdězu, jako manská ves připomínána ve 14. stol. Uváděna jako příklad gotické vsi ze 14. stol., složené z „franckých dvorců“.

Obrázek č. 11

Lidové stavení v obci Nosálov (usedlost čp.4 a čp.5)

Pramen: www.obecnosalov.eud.cz (lit. 16)

Lidové stavby: čp. 4 – stavení s empírovou branou, čp. 5 – patrové roubené stavení se „sluncovým“ štítem, čp. 36 s pozdně barokní branou z r. 1770. Před stavením č. 8 dvě 200 let staré lípy malolisté.

Základní statistické údaje o obci Nosálov

První zmínka o obci	1324
Počet obyvatel	165
Počet obyv. v produktivním věku	99
Ženy (%)	51,3
Muži (%)	48,7
Průměrný věk	43,6
Počet podnikatelských subjektů	37
Výměra (ha)	1110

Pramen: www.portal.gov.cz (lit. 15)

4.1.6 Nové Osinalice:

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Částí obce – Medonosy

Nadmořská výška – m.n.m

Vesnická památková rezervace

Územní plán – zatím není

Strategický plán – zatím není

Tato obec je součástí obce Medonosy spolu s Chudolazy, Osinalicemi a Osinaličkami. Je to typická rekreační ves 8 km severně od Želíz, obklopená lesy a stržemi s pískovcovými skalami.

Nové Osinalice - obec Medonosy, vesnická památková rezervace, patří k památkově nejcennějším a nejmalebnějším vesnicím ve středních Čechách. Nejhodnotnější stavby najdeme v severní části vesnice. Dochovalo se zde i několik přízemních roubených domů, které nejsou pro Kokořínsko zcela typické.

Lidové stavení v obci Osinalice

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Tabulka č. 6

Základní statistické údaje o obci Medonosy, jejíž částí je obec Nové Osinalice

První zmínka o obci	1352
Počet obyvatel	109
Počet obyv. v produktivním věku	70
Ženy (%)	49,5
Muži (%)	50,5
Průměrný věk	39,3
Počet podnikatelských subjektů	45
Výměra (ha)	1488

Pramen: www.portal.gav.cz (**lit. 15**)

4.1.7 Olešno:

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Částí obce – Medonosy

Nadmořská výška – m.n.m.

Vesnická památková zóna

Územní plán – zatím není

Strategický plán – zatím není

Obec Olešno vyrostla na místě původní středověké vsi na přelomu 18.a 19. století jako sídlo návesního typu. Zachoval se zde celý komplex roubených a hrázděných staveb bez výraznějších novodobých zásahů. Středem obce je malebná náves s vysokou zelení. Obec Olešno patří k nejlépe dochovaným a nejkrásnějším vesnicím ve středních Čechách.

Obrázek č. 13

Lidové stavení v obci Olešno (usedlost čp. 15 a čp. 16)

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Usedlost čp.15 – v samostatné části na dně rokle severovýchodně od vsi, dům je roubený s výjimkou chléva, po celé délce domu je pavlač. Usedlost čp.16 – sousední dvoutraktový dům postavený kolmo ke svahu.

Tabulka č. 7

Základní statistické údaje o městě Mšeno, jehož částí je obec Olešno

První zmínka o obci	1306
Počet obyvatel	1491
Počet obyv. v produktivním věku	903
Ženy (%)	55,4
Muži (%)	44,6
Průměrný věk	41,2
Počet podnikatelských subjektů	366
Výměra (ha)	2670

Pramen: www.portal.gov.cz (lit. 15)

4.1.8 Sitné

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Částí obce Želízy

Vesnická památková zóna

Nadmořská výška – 180 m.n.m

Územní plán – připravuje se

Strategický plán – zatím není

Obec je součástí Želíz (další částí je i obec Nové Tupadly). Želízy jsou vzdáleny zhruba 6 km severovýchodně nad Zimořským dolem. Původně obec patřila k Housce, v r. 1540 byla přičleněna k vidinskému panství. V písemných dokladech je doložena až koncem XV. století. Podle nejstarších záznamů měla obec v roce 1843 24 domy a 133 obyvatel. V roce 1995 byla část obce vyhlášena památkovou zónou vzhledem k zachovaným objektům lidové architektury (roubené chalupy). Tyto roubené chalupy jsou soustředěny v severozápadní části obce.

Obrázek č. 14

Lidové stavení v obci Sitné (usedlost čp. 19)

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Dům čp.19 – velký dvoutraktový roubený dům s pavlačí a omítaným štítem.

Základní statistické informace o obci Želízy, jejíž je Sitné součástí

První zmínka o obci	1410
Počet obyvatel	479
Počet obyv. v produktivním věku	306
Ženy (%)	51,6
Muži (%)	48,4
Průměrný věk	38,4
Počet podnikatelských subjektů	101
Výměra (ha)	1106

Pramen: www.portal.gov.cz (lit. 15)

4.1.9 Vidim

Kraj – středočeský

Okres – Mělník

Nadmořská výška – 313 m.n.m.

Vesnická památková zóna

Územní plán – 2005

Strategický plán - 2007

První zmínky o obci jsou známy od roku 1294. Od této doby mělo panství Vidim mnoho majitelů, krom jiného i císaře Rudolfa II. V letech 1661 – 1700 dochází k radikální germanisaci celého zdejšího kraje a zvláště Vidimi, která byla více než z poloviny poněmčena. Po Boccích se střídají majitelé panství velmi rychle.

Dříve byla Vidim poměrně velkou obcí, měla přes 700 obyvatel, v dnešní době je jejich počet sotva třetinový.

V obci Vidim pochází většina domů z období největšího rozkvětu roubené architektury na Kokořínsku ve druhé polovině 18. a na počátku 19.století.

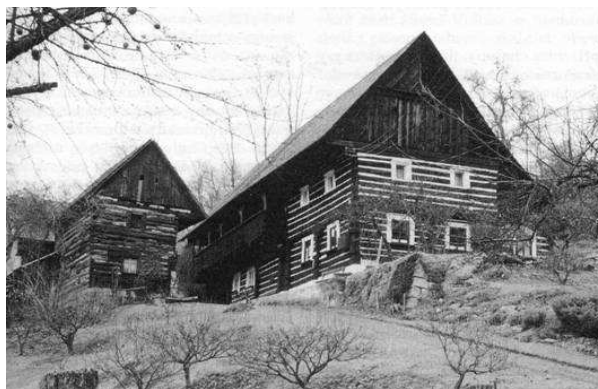
Vidimský zámek - byl postaven v někdejší Horní Vidimi proti kostelu sv. Martina. Datum stavby r. 1696, podle letopočtu na brance zdi parku, nevzbuzuje mnoho důvěry. Pozdě barokní sloh budovy naznačuje, že zámek byl postaven v polovině 18. století za Swertz-Sporků.

Původně měl obdelníkový půdorys a dvě patra s hranolovou věží s cibulovou bání na severní straně. Východní průčelí s vchodem do parku je zdůrazněno vystupujícím rizalitem, balkónem v prvním patře a vykrajovaným štítem zdobeným vázami. Současně se zámek byl založen rozsáhlý park s několika stržemi překlenutými můstky. Proti hlavnímu průčelí je zahradní pavilónek. Výzdobu parku doplnily v druhé polovině 18. století sochy antických bohů a putti. Poslední úpravy zámku pocházejí z roku 1898, kdy bylo přistavěno pseudobarokní křídlo.

Dnes slouží vidimský zámek, obklopený krásným parkem s mnohými vzácnými dřevinami, jako domov důchodců (lit. č. www.obec-vidim.cz)

Obrázek č. 15

Lidové stavení v obci Vidim (usedlost čp. 73)

Pramen: www.kokorin.info/roubenka

Usedlost čp.73 (dříve čp.37) – dům je mohutný patrový, téměř v celém rozsahu roubený, patro a štít přízemního druhého traktu je vynášena krásně vyřezávanou podstávkou, nesymetrický štít je zdoben lomenicí; dochovaly se zde detaily trámkových ostění oken s nadokenními římsičkami; jádro domů je z první poloviny 18.století do dnešní podoby byl upraven na konci nebo na počátku 19.století; naproti domu stojí roubenou patrová sýpka.

Základní statistické informace o obci Vidim

První zmínka o obci	1318
Počet obyvatel	220
Počet obyv. v produktivním věku	95
Ženy (%)	50,8
Muži (%)	49,2
Průměrný věk	51,8
Počet podnikatelských subjektů	40
Výměra (ha)	873

Pramen: www.portal.gov.cz (lit. 15)

4.2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ MEZI OBYVATELI VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A ZÓN

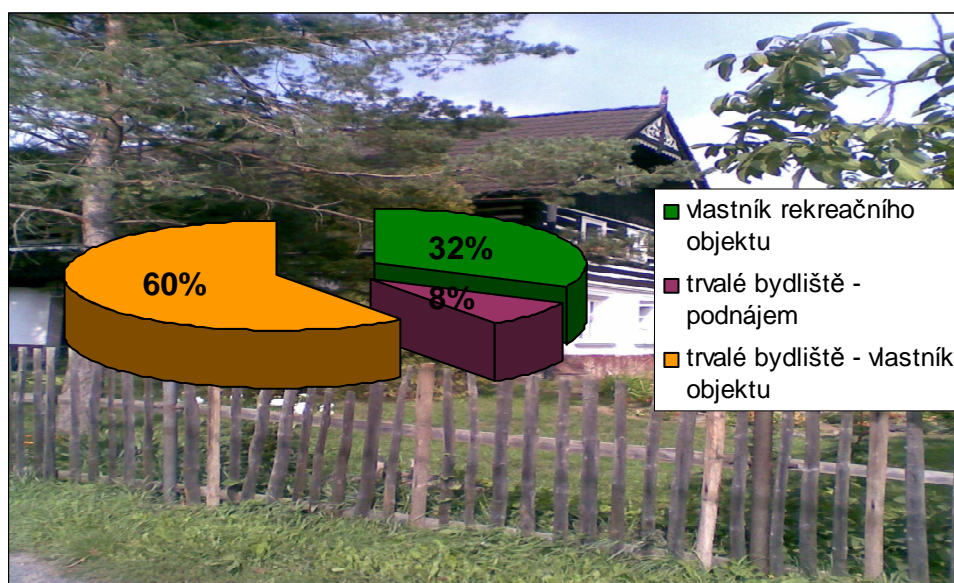
Šetření bylo prováděno v období od června do srpna roku 2007. Průzkumu se podrobilo 110 obyvatel vesnických památkových rezervací a zón.

Otázka č. 1

Jaký je Váš vztah k této obci?

Graf č. 1

Vztah obyvatel k obci

Pramen: Vlastní zpracování

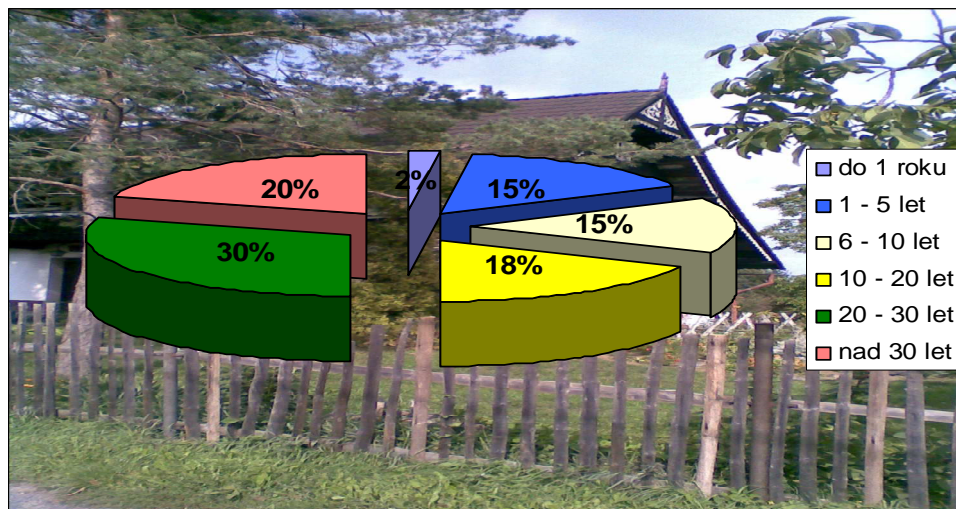
Z hodnot v grafu je zřejmé, že nejpočetnější skupinou (60%) je skupina respondentů, kteří mají v obci trvalé bydliště, jehož jsou zároveň vlastníky.

Otázka č. 2

Jak dlouho již v této obci pobýváte?

Graf č. 2

Doba pobytu obyvatel v obci

Pramen: Vlastní zpracování

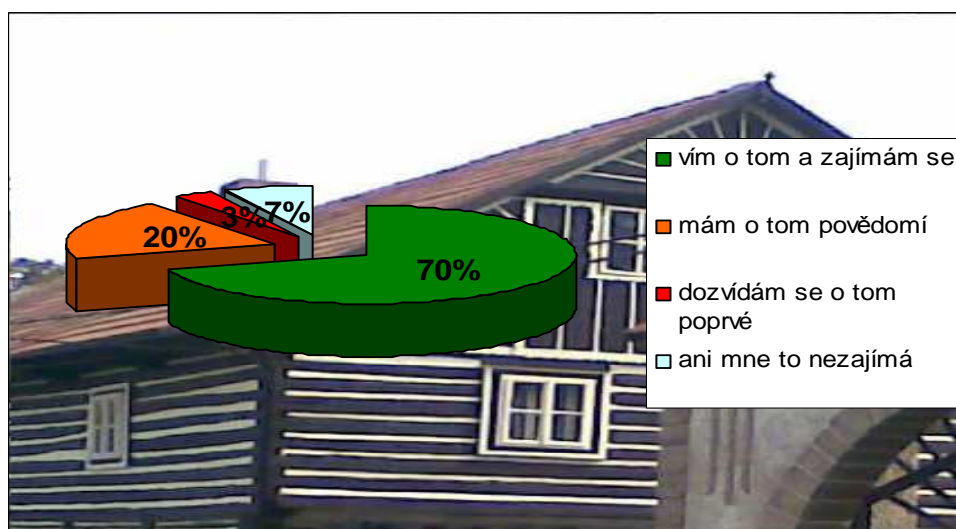
Z grafu je patrné, že polovina respondentů žije v obci více jak 20 let.

Otázka č. 3

Víte o tom, že Vaše obec, nebo Vaše část obce byla prohlášena před časem vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

Graf č. 3

Informovanost obyvatel o prohlášení obce VZP nebo VPR

Pramen: Vlastní zpracování

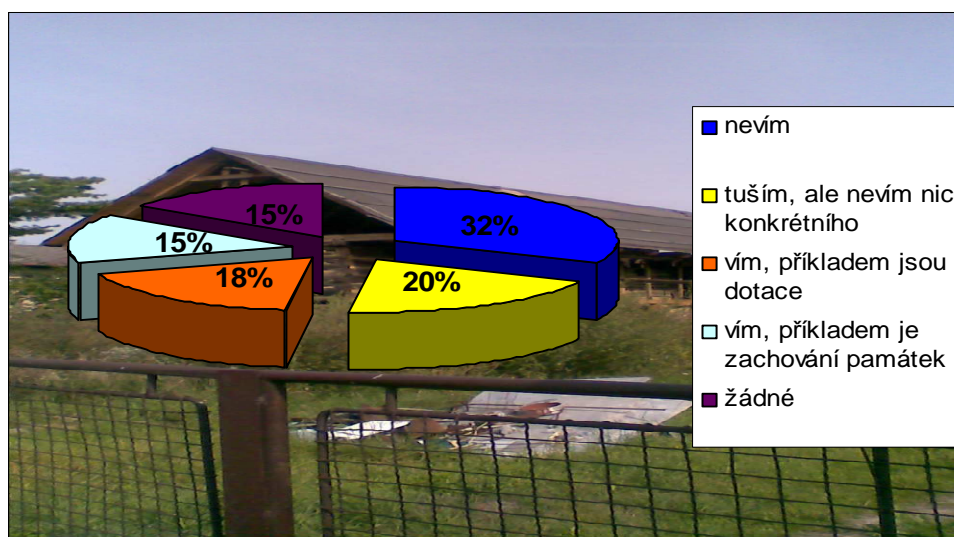
Na tuto otázku odpověděla větší část obyvatel obcí, konkrétně 70%, že je seznámena nebo se zajímá o věci týkající se prohlášení jejich obce VPZ nebo VPR.

Otázka č. 4:

Máte představu jaké výhody to vaší obci přináší?

Graf č. 4

Povědomí obyvatel o výhodách zařazení obce do VPR, VPZ

Pramen: Vlastní zpracování

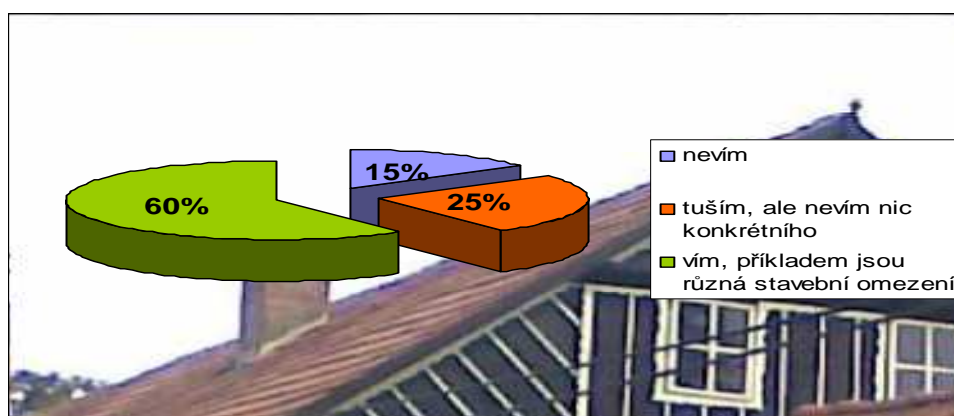
Z šetření vyplývá, že 32% respondentů neví o nějakých výhodách, které by jim prohlášení jejich obce VPR, VPZ přineslo. 20% tuší, ale neví přesně nic konkrétního. Dalších celkem 33% ví o výhodách a uvádí jako příklad dotace nebo zachování rázu památek. Zbýlých 15% respondentů neví o žádných výhodách.

Otázka č. 5

Máte představu jaké nevýhody to Vaší obci přináší?

Na otázku, jestli ví obyvatelé o nějakých nevýhodách, které přináší zařazení jejich obce do VPR, VPZ odpověděla větší část respondentů, konkrétně 60%, že největší nevýhodou jsou stavební omezení ukládaná z větší části pracovníky památkových úřadů. Dalších 25% dotazovaných tušilo, ale nevědělo přesně druhy nevýhod a zbylých 15% nevědělo o žádných nevýhodách.

Povědomí obyvatel o nevýhodách zařazení obce do VPR, VPZ

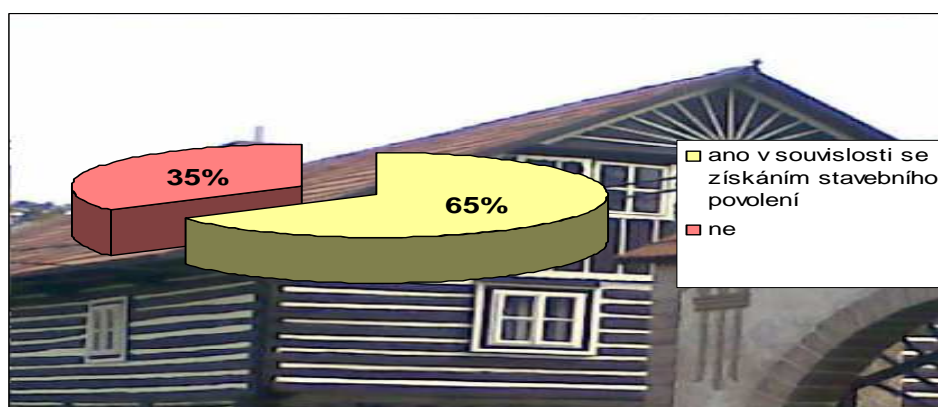
Pramen: Vlastní zpracování

Otázka č. 6

Setkal(a) jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

Graf č. 6

Zkušenost obyvatel při jednání s úřady

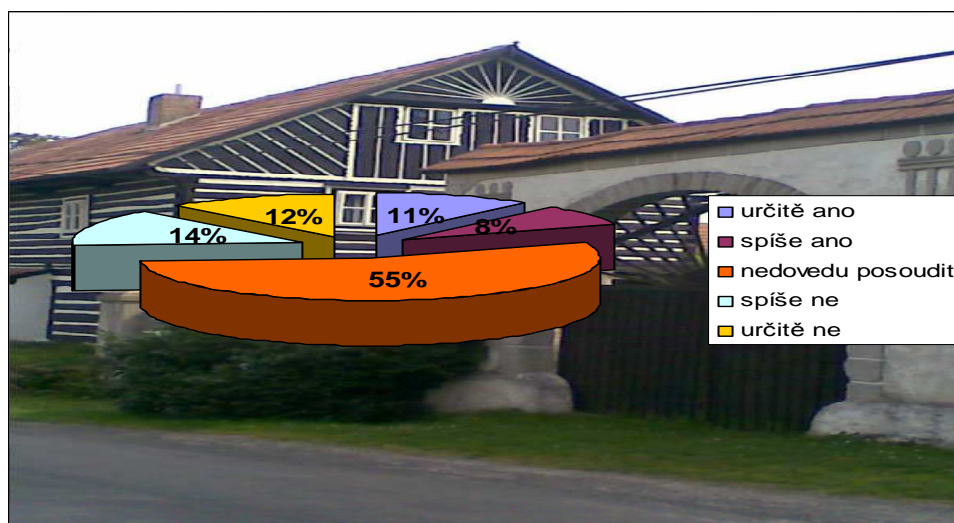
Pramen: Vlastní zpracování

Na otázku, jestli mají respondenti nějaké zkušenosti při jednání s úřady, odpovědělo 65%, že ano, hlavně v oblasti získávání stavebního povolení. Zbýlých 35% nemá zkušenosti žádné.

Otázka č. 7

Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

Přínos prohlášení obce VPR, VPZ

Pramen: Vlastní zpracování

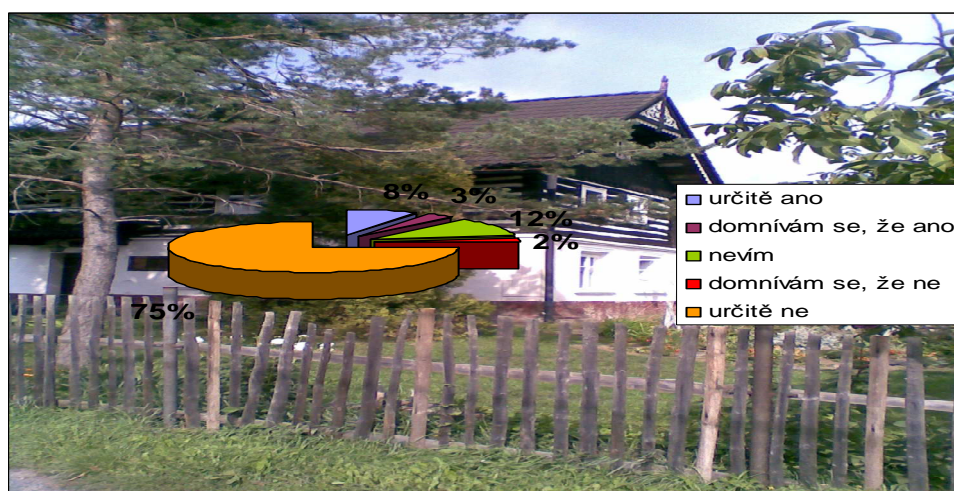
Na tuto otázku odpovědělo 55% respondentů, že nedovedou posoudit, zda je pro ně přínosem skutečnost, že jejich obec byla prohlášena VPR, VPZ. Dalších 26% odpovědělo, že toto prohlášení pro ně žádným přínosem není. Pro zbytek dotazovaných 19% bylo prohlášení přínosem.

Otázka č. 8

Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

Graf č. 8

Povědomí obyvatel o prohlášení jejich domu kulturní památkou

Pramen: Vlastní zpracování

Ze 110 dotazovaných odpovědělo 75%, že jejich dům není určitě prohlášen kulturní památkou, pouze 8% respondentů bylo vlastníky objektů prohlášených kulturní památkou. Zbýlých 17% odpovídajících nevědělo určitě zda je, či není jejich dům prohlášen kulturní památkou.

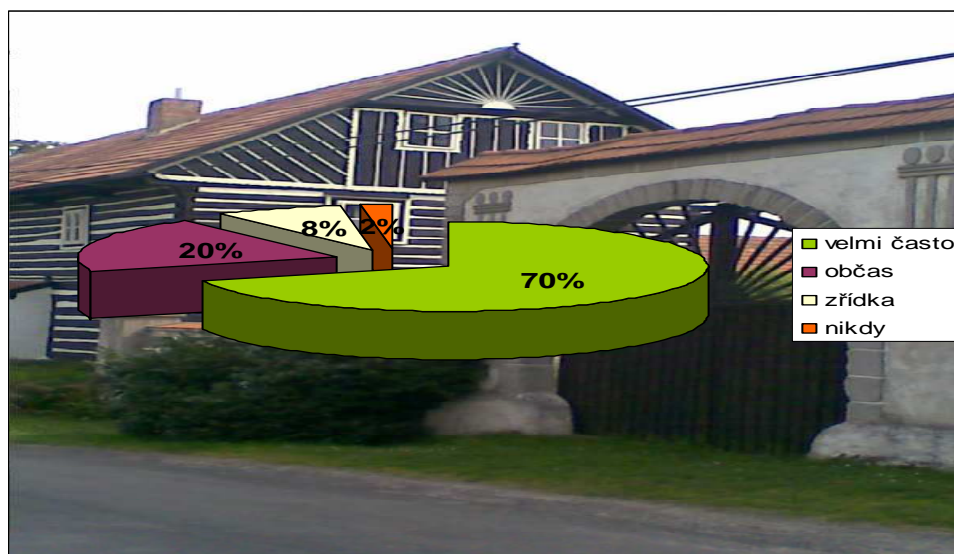
Otázka č. 9

Setkal(a) jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří si do Vaší obce přijeli prohlédnout historické stavby?

70% dotazovaných odpovědělo na otázku týkající se návštěvnosti jejich obce turisty, že se s nimi setkávají velmi často. Druhá větší část respondentů odpověděla na tento dotaz, že občas. Pouhá 2% odpověděla, že se nikdy nesešla v jejich obci s turisty, kteří by si přijeli prohlédnout zdejší kulturní památky.

Graf č. 9

Četnost setkání obyvatel s turisty

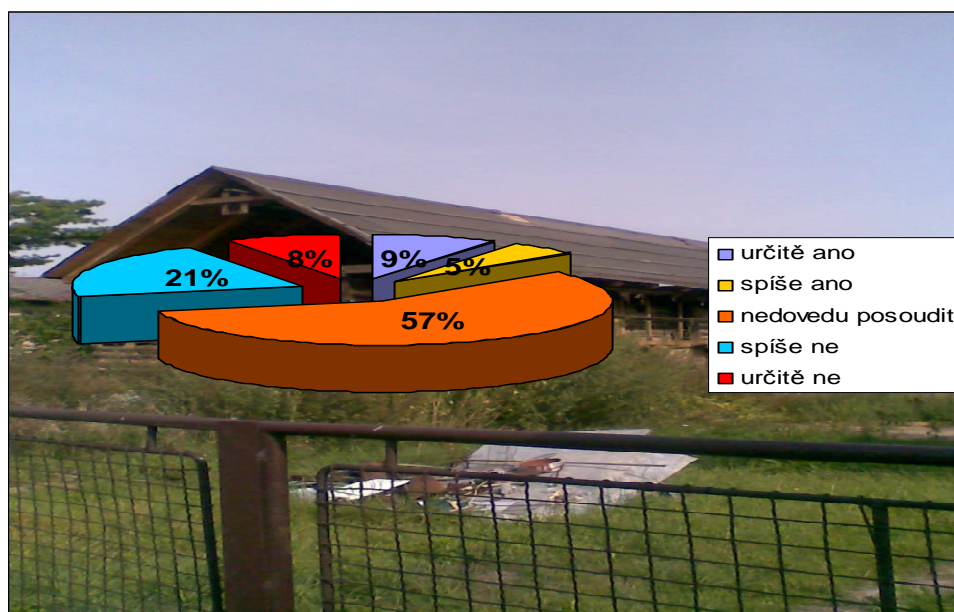

Pramen: Vlastní zpracování

Otázka č. 10

Myslíte si, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce (části obce)?

Zájem představitelů obcí o ochranu kulturních památek

Pramen: Vlastní zpracování

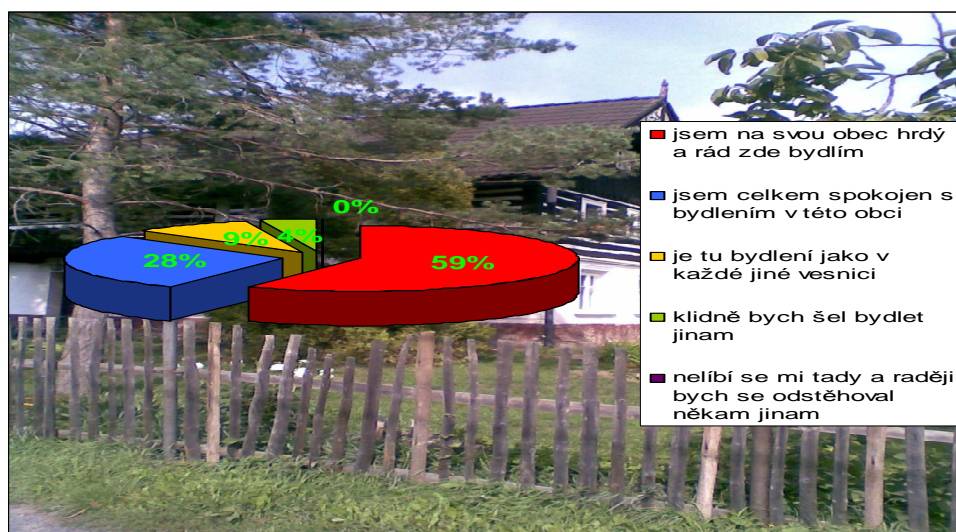
Podle grafu číslo 10 téměř 3/5 respondentů nedovede posoudit, zda se představitelé obcí dostatečně zajímají o ochranu kulturních památek. 29% se domnívá, že spíše ne, či určitě ne. Pouze 14% si myslí, že starosta a obecní zastupitelstvo projevují dostatečný zájem o ochranu kulturních památek.

Otázka č. 11

Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale nebo občas bydlíte?

Graf číslo 11 nám zobrazuje, jak velké množství respondentů, 59%, je hrdo na obec, ve které bydlí. Dalších 28% je celkem spokojeno s bydlením v této obci. Zbytek respondentů 13% má názor takový, že je zde bydlení jako v každé jiné vesnici nebo, že by šli bydlet klidně někam jinam. Na odpověď, že se jim zde nelíbí a že by se raději odstěhovali někam jinam neodpověděl kladně ani jeden z dotazovaných.

Vztah obyvatel k obci

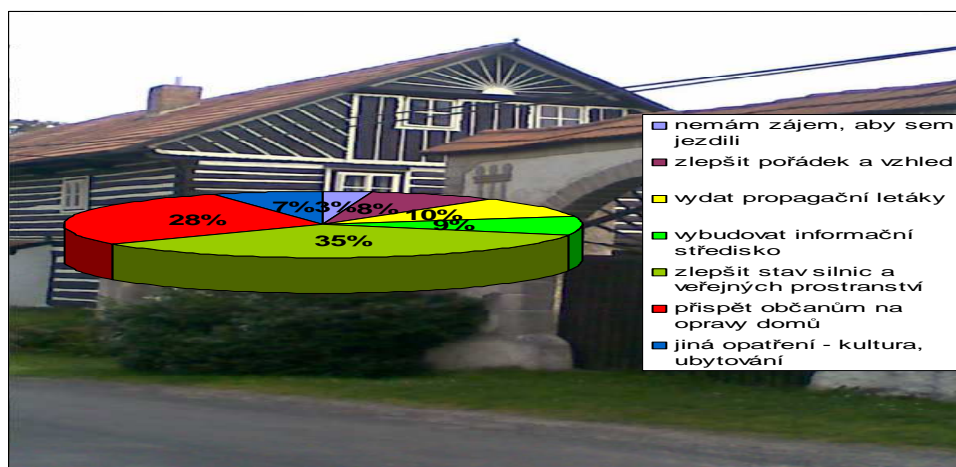

Pramen: Vlastní zpracování

Otázka č. 12

Co by měla Vaše obec udělat proto, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté?

Činnost obce pro zvýšení turistiky

Pramen: Vlastní zpracování

Nejčastěji vyslovovaným návrhem bylo zlepšení stavu silnic a veřejných prostranství, 35% dotazovaných. Druhým, hodně proklamovaným návrhem bylo, aby občané dostávali příspěvky na opravy domů. Dále následovaly návrhy jako je nedostatečné ubytování, vydání propagačních letáků, či zlepšení pořádku a vzhledu. 3% respondentů

odpovědělo, že nemá zájem o to, aby do jejich obce turisté jezdili. Setkal jsem se s častými názory na to, jak turisté dělají hluk, znečišťují okolní krajinu, porušují povolené rychlosti v obcích a rozkrádají majetek.

Otázka č. 13

Otázka je zaměřena na údaje o respondentech.

Tabulka č. 10

Pohlaví (110)

<i>Pohlaví</i>	<i>Počet</i>	<i>Procenta</i>
Muž	62	60%
Žena	48	40%

Pramen: Vlastní šetření

Tabulka č. 11

Věk (110)

<i>Věk</i>	<i>Počet</i>	<i>Procenta</i>
1 - 17 let	0	0%
18 – 25	15	13%
26 – 35	33	30%
36 – 45	41	37%
46 – 55	14	13%
56 a více	7	7%

Pramen: Vlastní šetření

Tabulka č. 12

Vzdělání (110)

<i>Vzdělání</i>	<i>Počet</i>	<i>Procenta</i>
Základní / vyučen	55	50%
Střední	39	36%
Vysokoškolské	16	14%

Pramen: Vlastní šetření

Tabulka č. 13

Práce (110)

<i>Práce</i>	<i>Počet</i>	<i>Procenta</i>
V místě bydliště	23	21%
Dojíždím za prací	45	41%
Nepracuji – důchodce	27	25%
Nepracuji – student	5	5%
Nepracuji – mateřská dovolená	2	3%
Nepracuji - nezaměstnaný	8	5%

Pramen: Vlastní šetření

Obor pracovní činnosti (68)

<i>Pracuji jako</i>	<i>Počet</i>	<i>Procenta</i>
Samostatně podnikám v zemědělství nebo les. hospodářství	12	17%
Samostatné podnikám v jiném oboru	15	22%
Zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru	25	37%
Zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci	16	24%

Pramen: Vlastní šetření

4.3 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ PRO PŘEDSTAVITELE SAMOSPRÁVY VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A ZÓN

Dotazníkové šetření, které bylo prováděno mezi představiteli místní samosprávy bylo prováděno od června do srpna 2007. Bylo vyplněno sedm dotazníků z devíti z důvodu toho, že jeden starosta zastupoval tři obce. Z devíti zkoumaných obcí byly dvě památkové rezervace a 7 vesnických památkových zón.

Tabulka č. 15

Rozdělení obcí na památkové rezervace, zóny

Název obce	VPZ, VPR	Rok prohlášení
Dobřeň	VPR	1995
Jestřebice	VPZ	1995
Střezivojice	VPZ	1995
Lobeč	VPZ	1995
Nosálov	VPZ	1995
Nové Osinalice	VPR	1995
Olešno	VPZ	1995
Sitné	VPZ	1995
Vidim	VPZ	1995

Pramen: Vlastní šetření

Otázka č. 1

Jakou funkci v obci zastáváte?

Z devíti dotazovaných jsem vyplňoval dotazník se čtyřmi starosty, jedním místostarostou a dvěma pracovníci obecních úřadů.

Otázka č. 2

Jak dlouho již v této obci pobýváte?

Z dotazovaných představitelů místní samosprávy odpověděli 3, že žijí v obci mezi 20 – 30 lety. Jeden mezi 10 – 20 lety, zbylí 3 od jednoho do deseti let.

Otázka č. 3

V kterém roce byla Vaše obec (nebo její část) prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

viz. Tabulka č. 15

Otázka č. 4

Má Vaše obec zpracovanou nějakou územně plánovací dokumentaci?

Z devíti obcí mají pouze 4 obce zpracován územní plán, v jedné je připravován a v ostatních není zpracována žádná územní plánovací dokumentace.

Otázka č. 5

Má Vaše obec zpracovaný nějaký strategický plán nebo plán rozvoje obce?

Z devíti obcí má pouze jedna obec zpracovaný strategický plán, v jedné je připravován a ve zbytku není žádný.

Otázka č. 6

Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

Ve většině obcí se dotazovaní představitelé samosprávy shodli na tom, že prohlášení jejich obce vesnickou památkovou rezervací (zónou) je pro jejich obec přínosem. Pouze ve dvou se jednalo o možnost odpovědi – nedovedu posoudit a v jedné, že to pro obec žádný přínos není, spíše naopak.

Otázka č. 7

Myslíte si, že se zajímáte o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce?

Všichni respondenti se vyjádřili k této otázce kladně, čili, že se zajímají o problémy spojené s památkovou ochranou.

Otázka č. 8

Máte představu, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

Odpovědi představitelů samospráv:

- dotace na opravy památek
- lidé se začínají více starat o historické památky

- regulace staveb
- zvýšení zájmu turistů

Otázka č. 9

Máte představu, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

Odpovědi představitelů samospráv:

- velká regulace staveb – těžké získat stavební povolení
- vysoké nároky památkářů na opravy kulturních památek

Otázka č. 10

Setkal(a) jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

Všichni představitelé obcí se shodli na tom, že se setkali s tím, že jejich obec je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (zónou).

Otázka č. 11

Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Vaším pověřeným (městským) úřadem?

Většina dotazovaných odpověděla, že mají dobré zkušenosti v těchto jednáních (konkrétně 6). Pouze 1 odpověděl, že zkušenosti nejsou příliš dobré.

Otázka č. 12

Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s památkovým úřadem v Mělníku, který má Vaší obce na starost?

Na tuto otázku odpovědělo 5 dotazovaných, že mají dobré zkušenosti, 2 odpověděli, že se tyto zkušenosti zlepšují.

Otázka č. 13

Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Krajským úřadem v Praze, který má Vaší obec na starost?

Všech 7 představitelů se projevilo v tom smyslu, že mají dobré zkušenosti s jednáním s krajským úřadem.

Otázka č. 14

Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

Ani jeden z dotazovaných nebydlel v domě, který by byl prohlášen kulturní památkou.

Otázka č. 15

Setkal(a) jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří si do Vaší obce přijeli prohlédnout historické stavby?

Čtyři představitelé samosprávy se setkávají s turisty v jejich obcích velmi často, dva odpověděli, že občas a jeden se v obci, kterou zastupuje nesetkává s turisty vůbec.

Otázka č. 16

Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale bydlíte?

Všichni představitelé obcí se shodli na odpovědi, že jsou na svou obec hrdí a jsou rádi, že zde bydlí.

Otázka č. 17

Co by Vaše obec měla udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté?

Většina odpovědí byly tyto názory:

- vytvořit strategický plán pro obec
- vydání prospektů a reklamních letáků
- zlepšit kvalitu komunikací v obcích i příjezdech do nich
- zvýšit počet ubytovacích prostor
- zvýšit kvalitu restauračních zařízení

Otázka č. 18

Údaje o respondentech.

Mezi dotazovanými byli 3 ženy a 4 muži. U 4 z nich se pohyboval jejich věk mezi 46 – 55 lety, další dva byli mezi 36 – 45 lety a jeden byl ve věku mezi 26 – 35 lety. 2 měli vysokoškolské vzdělání a 5 středoškolské. Většina z nich pracovala v místě svého bydliště, kromě jednoho starosty, který za prací dojížděl.

4.4 POROVNÁNÍ NÁZORŮ OBYVATEL VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ S NÁZORY OBYVATEL VESNICKÝCH PAMÁTKOVÝCH ZÓN

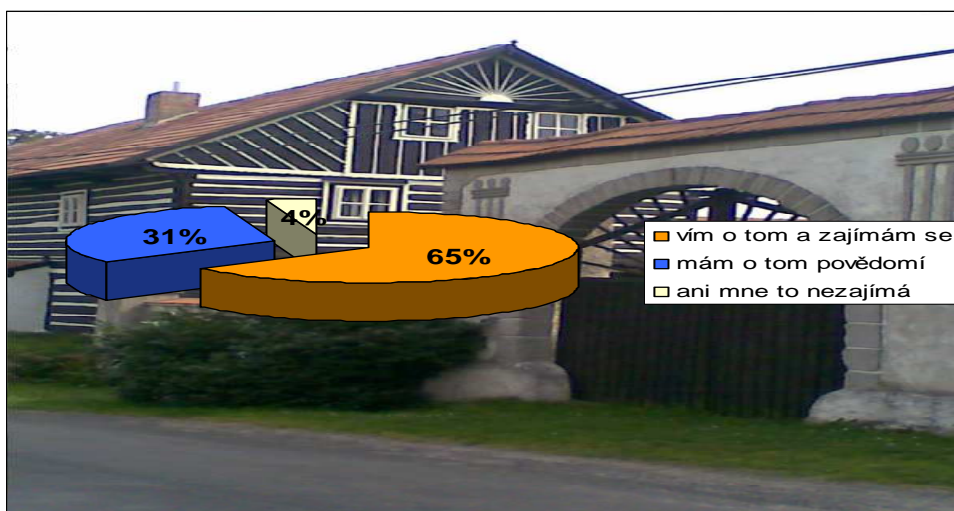
Zdrojem pro získání dat bylo vlastní dotazníkové šetření.

Otázka č. 1

Víte o tom, že Vaše obec nebo část obce byla prohlášena před časem vesnickou památkovou rezervací, zónou?

Graf č. 13

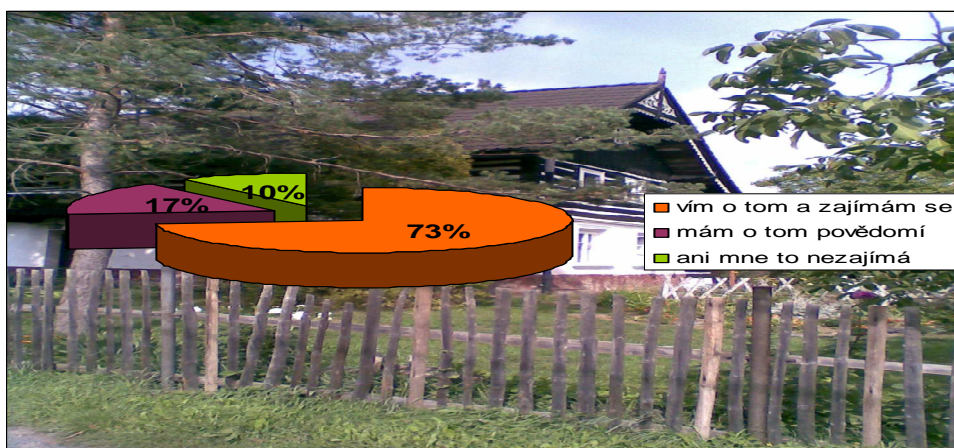
Povědomí obyvatel o prohlášení obce vesnickou památkovou rezervací

Pramen: Vlastní zpracování

Graf č. 14

Povědomí obyvatel o prohlášení obce vesnickou památkovou zónou

Pramen: Vlastní zpracování

Z obou grafů je patrné, že 2/3 obyvatel ví o tom, že jejich obec je vyhlášena vesnickou památkovou rezervací, zónou. Pouze malé množství respondentů se vyjádřilo v tom smyslu, že se o tyto záležitosti nezajímají.

Otázka č. 2

Máte představu jaké výhody to Vaší obci přináší?

V památkových rezervacích jsem se setkal nejčastěji s těmito názory:

- stát přispívá na opravy domů zařazených mezi kulturní památky
- větší zájem turistů
- regulace staveb v obci

V památkových zónách jsem se setkal nejčastěji s těmito názory:

- stát přispívá na opravy – např. na sanaci proti houbám, dřevomorce, výměně trámů atd.
- větší zájem turistů
- o obec se obyvatelé více starají

Z porovnání zjistíme, že obyvatelé mají téměř stejné názory na to, jaké výhody prohlášení jejich obce vesnickou památkovou rezervací nebo zónou přináší. Nejvíce se zajímají o dotace na opravy a též si všimli i zvýšeného nárůstu zájmu turistů.

Otázka č. 3

Máte představu, jaké nevýhody to Vaší obci přináší?

Na tuto otázku odpověděla většina obyvatel shodně, že největší nevýhodou jsou občas až přehnané požadavky památkářů na opravy kulturních památek. Jako příklad bych rád uvedl to, že na jednom z objektů vyžadovali zástupci památkového úřadu dovezení maltových směsí ze sousedního Rakouska, které byli až neúměrně drahé.

Otázka č. 4

Je dům, ve které bydlíte prohlášen kulturní památkou?

V památkových rezervacích se vyslovila 1/3 obyvatel, že ano. Naproti tomu ve vesnických památkových zónách odpověděla pouze 1/5 obyvatel, že ano. V některých obcích jsem se však setkal s názorem, že pokud by nedošlo k tomu, že většinu roubených chalup odkoupili občané z větších měst, obce by vypadaly mnohem zanedbaněji. Tito občané se mnohdy starají o tyto kulturní památky mnohem lépe a s větším úsilím, než místní.

Otázka č. 5

Setkal(a) jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří si do Vaší obce přijeli prohlédnout historické stavby?

Zde odpovědělo 90% respondentů ze všech obcí, že se velmi často setkává s lidmi, kteří sem jezdí za těmito historickými stavbami i za krásnou krajinou, v které se tyto stavby nacházejí.

Otázka č. 6

Myslíte si, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou vaší obce (části obce)?

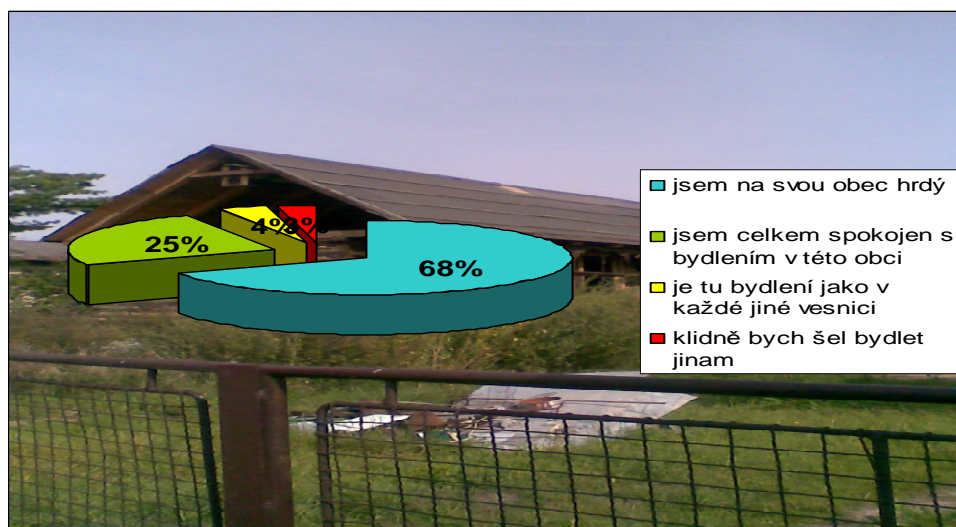
V dotaznících uvedlo 63% obyvatel z vesnických památkových rezervací, že se obecní úřad, pod který spadají, určitě zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou. Podobného názoru byli občané vesnických památkových zón, kde s k této odpovědi přiklonilo 56% obyvatel.

Otázka č. 7

Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale nebo občas bydlíte?

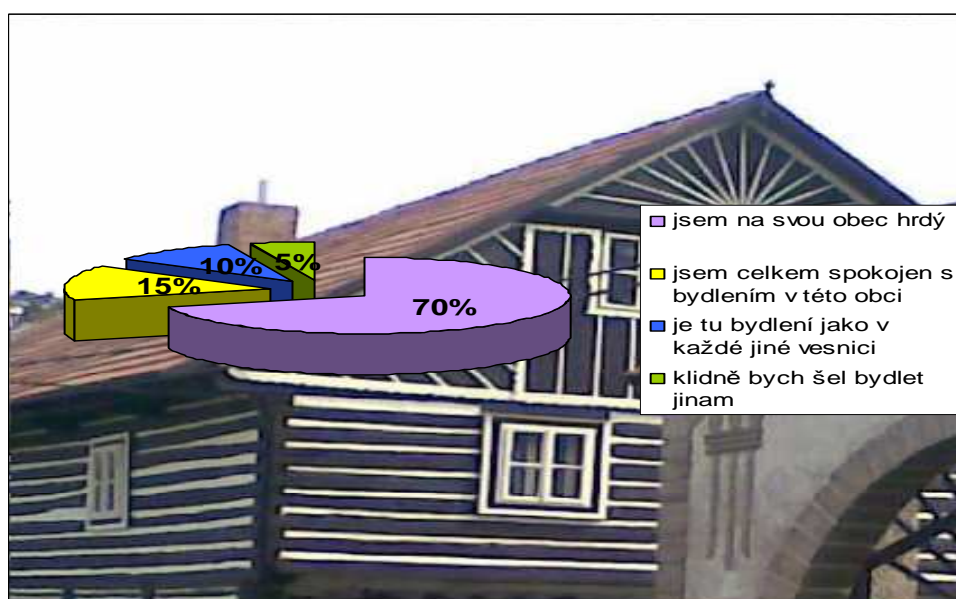
Z následujících grafů je patrné, že 2/3 obyvatelstva jsou hrdé na obec ve které bydlí. Pouze nepatrné množství, kolem 5 – 7% by šlo bydlet klidně někam jinam.

Vztah obyvatel z vesnických památkových rezervací k jejich obci

Pramen: Vlastní zpracování

Vztah obyvatel z vesnických památkových zón k jejich obci

Pramen: Vlastní zpracování

Otázka č. 8

Co by měla Vaše obec udělat proto, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté?

Nejčastějšími odpověďmi byly tyto:

- zlepšení stavu komunikací, které jsou ve velmi špatném stavu

- vydávání informačních letáků, aby se o obcích vědělo
- vytvořit ubytovací prostory a parkoviště
- vytvořit internetové stránky, které v některých obcích chybí

4.5 SWOT ANALÝZA VÝSLEDKŮ

Silné stránky

- krásná příroda CHKO Kokořínsko
- žádný průmysl
- rozvíjející se turistický ruch
- možnosti podnikání v oblasti cestovního ruchu
- četnost historických památek
- zájem obyvatel o zvelebení vesnic

Slabé stránky

- nedostatek pracovních míst – nedostatek průmyslu
- velmi špatná kvalita komunikací
- špatné značení
- nedostatek ubytovacích a stravovacích prostor
- nedostatečná prezentace obcí na internetu i v jednotlivých průvodcích
- velmi špatné autobusové spojení
- neatraktivnost obcí pro mladší generaci obyvatel

Příležitosti

- využití finančních podpor z EU
- zlepšení stavu komunikací
- propagace regionu na různých veletrzích
- nabídnout nové produkty pro turisty
- získání grantových prostředků
- podpora malého a středního podnikání v oblasti

Ohrožení

- velký nedostatek finančních prostředků na rozvoj obcí

- nesoulad mezi zájmy památkářů a obyvatel obcí

Návrhy na řešení jednotlivých problémů v památkových rezervacích a zónách

Problémů, které by bylo potřeba co nejdříve řešit je v rezervacích a zónách velké množství. Jedním z prvních řešení by mělo být vytvoření územních a strategických plánů pro obce následovaných zlepšením infrastruktury, zrekonstruováním veřejných prostranství a budov, zajištěním dostatečných ubytovacích a restauračních prostor se kterými je spojeno i vytvoření parkovacích ploch.

Dalšími návrhy na zlepšení turistického ruchu může být zajištění propagace obcí na vlastních webových stránkách, vydávání brožur a nových informačních tabulí. Obec se tímto způsobem více zviditelní a může tak upozornit na zajímavosti a krásy, které může návštěvníkům nabídnout.

Na všechny výše uvedené návrhy je zapotřebí dostatek finančních prostředků, které by mohly být získány formou různých druhů dotací, jak státních, tak i dotací z Evropské unie. Pro získání těchto finančních prostředků je jedním z důležitých faktorů spolupráce mezi představiteli místních správ a představiteli krajských úřadů.

V neposlední řadě by se obce měly zabývat vytvořením či zrekonstruováním cyklostezek a turistických stezek na něž by mohlo navazovat zpřístupnění hasičských nádrží nebo rybníků pro účely koupání.

5. SOUHRN A ZÁVĚR

Vyhlašování vesnických památkových rezervací a zón začala éra ochrany našich nejcennějších vesnic v Čechách. Jedny z prvních vesnických památkových zón vyhlásil již v roce 1990 Jihočeský kraj. Další vesnice si na tento statut musely počkat bohužel až do roku 1995. Zato však bylo vyhlášeno vesnickou památkovou rezervací či zónou 225 vesnic. Musíme si ale uvědomit, že se v České republice nachází daleko větší množství hodnotných sídel, která si zasluhují naši pozornost a památkovou ochranu. Velká hustota chráněných vesnic se nachází v Jihočeském kraji, v okolí Plzně a hlavně na Kokořínsku. Zato málo jich najdeme například ve východních Čechách. V roce 2005 se však podařilo památkářům a ministerstvu kultury získat pro vytvoření dalších 47 vesnických památkových zón. Museli ale přesvědčit obecní samosprávu i občany, kteří často nesouhlasili s tímto prohlášením. Je to zdánlivě velký úspěch, kterým bylo prohlášení těchto obcí vesnickými památkovými zónami, na druhou stranu jich ještě mnoho na toto prohlášení čeká. Jako příklad můžeme uvést obce Bořice a Lučkovice na Písecku, Byšičky u Lysé nad Labem, Čábuze, Svojšovice a Rohanov.

Památkovou rezervací rozumíme území sídelního útvaru, jehož neopakovatelný charakter je neodmyslitelně určován právě urbanistickým souborem nemovitých kulturních památek. Prostředí a stavební fond rezervace vyžadují nejvyšší a nejnáročnější stupeň památkové ochrany v plném prostorovém rozsahu vymezeného území. Veškeré zásahy podléhají schvalovacímu řízení příslušných orgánů státní správy a památkové péče.

Památkovou zónou je území sídelního útvaru nebo jeho části, jehož charakter je určován souborem tradičních staveb se stanoveným podílem nemovitých kulturních památek. Z pohledu památkové péče se jedná o urbanistický celek (nebo jeho část) hodnotných historických objektů. V okolí vesnických památkových rezervací a vesnických památkových zón i jednotlivých kulturních památek jsou také vyhlášena ochranná pásma, která zabraňují nevhodným úpravám blízkého okolí VPR a VPZ.

Prohlášením vesnice vesnickou památkovou zónou, či rezervací by každopádně mělo být pro obec přínosem. Jednou z těchto výhod je to, že existence těchto rezervací, či zón vesnici zatraktivňuje a zároveň zajišťuje kvalitu a estetičnost prostředí, ve kterém obyvatelé bydlí. Jedná se převážně o takové případy jako je například postavení nějaké nevzhledné stavby v sousedství. Velký význam má i příliv nových turistů, kteří by se

často o těchto zapadlých vesničkách neměli šanci ani dozvědět. To by byla veliká škoda, protože tyto obce by měly být obcemi živými a jejich smyslem by mělo být zachování a zlepšení celkového vzhledu a rázu vesnice.

Našlo by se zde, ale i pár nevýhod. Jednou z hlavních je zákonem upravená stavební činnost v památkových rezervacích a zónách. Veškerá stavební aktivita se musí podle zákona realizovat až na základě tzv. závazného stanoviska příslušného městského úřadu s rozšířenou působností. Podkladem pro tyto změny je odborné vyjádření regionálního pracoviště Národního památkového ústavu, které sebou často nese až finančně neúnosné požadavky pracovníků tohoto úřadu. Vlastník památky v chráněném území však může požadovat kompenzaci díky zákonu č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči v podobě různých forem dotací, které mu mohou ušetřit až 90% nákladů. Dotace může čerpat z mnoha fondů vytvořených pro tyto účely. Příkladem může být „Program záchrany architektonického dědictví, Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny, Program obnovy venkova, Havarijní program, Program restaurování movitých kulturních památek atd“.

Doufejme však v to, že obyvatelům vesnic, které jsou buďto vesnickými památkovými rezervacemi nebo zónami, přináší jejich prohlášení více výhod než-li nevýhod a že v budoucnu budou stále krásnější a atraktivnější.

Cílem této diplomové práce bylo zjistit, do jaké míry památková ochrana vesnických památkových rezervací a zón ovlivňuje rozvoj venkova. Jak vnímají tuto památkovou ochranu sami obyvatelé a zda jim přináší nějaké výhody a nebo nevýhody. Dalším cílem tohoto výzkumu bylo zjistit vztahy mezi obecními úřady a pověřeným památkovým úřadem, který se v tomto případě nacházel ve městě Mělník.

Výzkum byl prováděn ve dvou rezervacích a pěti zónách okresu Mělník. Hlavním cílem průzkumu bylo zjistit zda jsou obyvatelé spokojeni po tom, co jejich obec byla prohlášena vesnickou památkovou rezervací, či zónou. Výsledkem toho bylo, že 33% dotazovaných vidělo v tomto prohlášení spíše výhody, zbylých 67% buď o žádných výhodách nevědělo nebo si nebyli jistí. Jako příkladem výhod byly nejčastěji zmiňovány dotace, turistika a nezměněný ráz obce různými neestetickými stavbami. Na druhou stranu však jako nevýhodu uvedla většina obyvatel (60%) stavební omezení a až neadekvátní požadavky památkářů při obnově kulturních památek.

Z dalších odpovědí uvedených v dotaznících vyplynulo, že 65% respondentů se již setkalo při jednání s úřady s tím, že je jejich obec prohlášena VPR nebo VPZ. Hlavním příkladem bylo získávání stavebního povolení.

70% obyvatel se velmi často setkává s turisty v jejich obci, pouhá dvě procenta se s turisty nesečkala nikdy.

Pouze 27% občanů těchto obcí si myslí, že se představitelé místní samosprávy dostatečně věnují ochraně památek. Většina, tedy 57% tuto skutečnost nedovede posoudit. Velká část obyvatel je na svou obec hrdá nebo spokojená s jsoy rádi, že zde bydlí.

Pro zatraktivnění obce pro turisty nejvíce uváděli občané názory typu, zlepšení kvality silnic, zvýšení, či vytvoření kapacit pro ubytování a stravování a hlavně propagace obce pomocí brožur a internetových stránek. Objevily se i případy, že obyvatelé vůbec nechtěli, aby do jejich obcí turisté jezdili. Šlo hlavně o nadměrný hluk, nedodržování dopravních předpisů a rozkrádání soukromého majetku.

Z názorů představitelů místních samospráv vyplynulo, že většina, konkrétně čtyři, považuje prohlášení jejich obce VPR, VPZ za přínos. Pouze jeden se vyslovil v negativním smyslu. Jako výhody tohoto prohlášení uvedli dotace na opravu kulturních památek, větší zájem obyvatel o obec, regulace staveb a zvýšený příliv turistů. Jako nevýhody uvedli velkou regulaci staveb a značné nároky památkářů při opravách.

Na další otázku „Jak hodnotí jednání s pověřeným památkovým či krajským úřadem“, odpověděla větší část představitelů obcí, že jednání je na dobré úrovni. Pouze 1 odpověděl, že se tyto vztahy postupem času zlepšují.

Závěrem je nutné poznamenat, že památky v našich vesnicích jsou dosti opomíjené a věnuje se jim méně pozornosti a finančních prostředků oproti památkám ve městech. Musíme si uvědomit, že i tyto památky jsou nepřehlédnutelné a potřebují od nás minimálně stejnou podporu a ochranu jako památky, které jsou více známé. I tyto vesnické památky nám připomínají zručnost a šikovnost našich předků při jejich tvorbě. A bylo by od nás dosti neuvážené, kdybychom se je nesnažili zachovat i pro další generace.

6. SUMMARY

Since the proclamations of village landmark reservations and zones, the era of protection of the most valuable villages in Bohemia was launched. The first village landmark zone was proclaimed in 1990 in South Bohemian region. Other 225 villages had to wait to be proclaimed reservation or zone until 1995 or later.

However we have to realize that there are many more valuable spots all over the Czech Republic which deserve also our attention and monumental protection.

Their high concentration is in South Bohemia region, Plzen surroundings and Kokorin region.

Only a few can be found in eastern part of the country.

In 2005 conservationists and the Ministry of Culture achieved the proclamation of another 47 villages to be a landmark zone. This was not an easy task as they had to persuade municipal boards and residents which were in many cases against this plan.

Although the proclamation of new village landmark zone is always a big success, there is many proclamations which are still being executed.

We can name Bošice and Lučkovice in Písek region, Byšičky by Lysá nad Labem, Čábuze, Svojšovice and Rohanov.

When we speak about landmark reservation we understand residential area with unique character which is defined by collection of estate cultural landmarks. The environment and building fund of the reservation require the highest and the most demanding level of the monumental protection in the whole area of the defined zone. All the intervention into this area are subject to approval process of the certain authorities of state administration and landmark protection authorities.

When we speak about landmark zone we understand residential area or part where its character is defined by collection of traditional estates with fixed number of estate cultural monuments.

From monumental protection point of view it is an urbanistic group (or its part) of valuable historical monuments.

The surroundings of landmark zone or landmark reservation are sometimes proclaimed protected zone in order to avoid inconvenient modification of the scenery.

Proclaiming village as village landmark zone or reservation should definitely be an asset to the village. This status provide the village with higher attractivity, higher quality and aestheticity of environment.

Asset is for example elimination of unaesthetic and tasteless construction in the area.

Another one is the influx of tourism into the village and surrounding area. This kind of villages should be lively and their aim should be to preserve their natural appearance and character.

Of course we could also name some disadvantages, the major one would be law restricted construction works in the area.

For this statement from regional branch of National landmark institute must be obtained.

This brings along almost unbearable financial requirements. The owner however can claim compensation according to the law no. 20/1987 sb. about State landmark protection in term of financial grants. This may can save to the owner up to 90% of original costs. There are several funds designated for this purpose.

Let's hope that proclamation of village monumental zone or reservation brings to citizens more advantages than disadvantages and that villages will became more attractive and spectacular.

The aim of this essey is to find out to what extend reservation affects developement of the countryside and to see how the citizens themselves percieve the landmark protection and what advantages and disadvantages they think it brings to them. Another aim was to find out relations between the village council and landmark protection authorities.

The survey was carried out in two reservations and five zones in Mělník region. The aim was to find out how much are the citizens satisfied after their village was proclaimed village monumental reservation or zone.

The summary is that 33% of respondents believe the proclamation brings more advantages than disadvantages, 67% of respondents are either not aver of any advantages of they are not sure. The main advantages mentioned were finances from the funds, tourism and unchanged character of skenery. On the other hand 60% construction restriction and in a senselessness requirements of conservationists for renovation of cultural landmarks.

Also 60% respondents have already experienced the fact that their village was proclaimed reservation or zone, especially when they were dealing with certain authority in order to get construction permission.

70% of respondents meet tourists in their village very often, only 2% have never meet tourists in their village. Also according to my survey, I came to conclusion that only 27% of respondents believe that representatives of their villages take care sufficiently about the protection of cultural monuments.

57% respondents are not able to evaluate this.

Big amount of people are fond of their village and are happy that they live there.

To the question how to improve attractiveness of their village most of them suggested road reconstruction to enlarge the capacity of restaurants and accomodation, but most importantly village propagation by brochures or internet.

However in some cases the survey showed that people dislike tourists in their village. It was mainly because of excessive noise, non-acceptance of traffic regulations and stealing out of private property.

According to my survey four representatives of the villages consider proclamation of their village to reservations or zones to be a benefit. Only one member disagree with it. The benefits they believe are influences of finances from funds for reconstruction of monuments, higher interests of the citizens in their village, building sites regulations and increased number of tourists in the area. As disadvantages they reffered-to building site regulations and excessive pretensions of the conservation on reconstructions.

In general relations between village and their designated cultural monumental authority are on a good level.

Finally I would like to say that monuments in our villages are rather neglected and that they need the same level of on attention and help as the ones which are known more.

In these monument represent workmanlike and creativity of our ancestors and it would be very unreasonable from us if not to preserve them in good conditions for next generations.

7. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

1. Beneš, P., Škabrada, J., Šnajdrová, H., vydáno v roce 1996, 25. 3. 2007
2. www.infocesko.cz/Czechia/Content/spec_mestaobce.aspx?regionid=77&pismo=
3. <http://www.dhv.cz/article.asp?id=120>, 10. 3. 2007
4. <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1226> 2. 6. 2007
5. www.melnik.cz, 4. 6. 2007
6. <http://www.isu.cz/pov/clanek.asp?id=328>, 12. 6. 2007
7. <http://www.mmr.cz/index.php?show=001022>, 13. 6. 2007
8. http://www.mze.cz/UserFiles/File/EAFRD/PRV_oficiln_schvlen.pdf, 3. 7. 2007
9. Přehled programů rozvoje v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj, MMR, 2004, 7. 7. 2007
10. Bureš P., Škabrada J., Šnajdrová H.: Památková ochrana historických vesnic v České republice, Praha: Ministerstvo kultury ČR, 1996, 27. 3. 2007
11. <http://www.npu.cz/prur/download/npuzakl/>, 8. 7. 2007
12. [www.lidova – architektura.cz/C-ochrana/chranene-uzemi-lokality-pamatky/uzemi-lokality-pamatky-uvod.htm](http://www.lidova-architektura.cz/C-ochrana/chranene-uzemi-lokality-pamatky/uzemi-lokality-pamatky-uvod.htm), 15. 7. 2007
13. http://www.rozhlas.cz/lidovestavby/stredni_cechy, 16. 7. 2007
14. http://www.kokorin.info/roubenka/lid_arch.htm, 22. 6. 2007
15. http://www.portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696?kam=kraj&kod=031, 25. 7. 2007
16. www.obecnosalov.eud.cz, 27. 7. 2007
17. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (ve znění zákona ČNR č. 452/1990 Sb), 29. 7. 2007
18. Blažek J., Uhlíř D.: Teorie regionálního rozvoje (nástin, kritika, klasifikace), Praha: Univerzita Karlova, 2002, ISBN 80 – 246 – 0384 – 5, 15. 8. 2007
19. Mělnicko a Kokořínsko, Česká turistická s. r. o., ISBN: 80-86896-04-8, 22. 8. 2007
20. [www.strukturální fondy.cz/uploads/documents/Programy 2007 2013/ROP JZ_EK_brezen_2007.pdf](http://www.strukturální fondy.cz/uploads/documents/Programy_2007_2013/ROP_JZ_EK_brezen_2007.pdf), 25. 8. 2007
21. Hájek V. a kolektiv: Lidová stavení: opravy a úpravy, Praha, Grada publishing, 2001, 30. 8. 2007

8. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Dotazník pro obyvatele vesnických památkových rezervací a zón

Příloha č. 2: Dotazník pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací
a zón

Příloha č. 3: Mapa vesnických památkových rezervací a zón

DOTAZNÍK

Pro obyvatele vesnických památkových rezervací a zón

1. Jaký je Váš vztah k této obci?

mám zde trvalé bydliště a bydlím zde ve vlastním domě	mám zde trvalé bydliště a bydlím zde v nájmu	jsem vlastníkem rekreačního objektu	Jiný *)
---	--	-------------------------------------	---------

2. Jak dlouho již v této obci pobýváte (trvale nebo přechodně)?

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 let	10 -20 let	20 -30 let	nad 30 let
-----------	-----------	----------	------------	------------	------------

3. Víte o tom, že Vaše obec, nebo Vaše část obce byla prohlášena před časem vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

vím o tom a zajímám se	mám o tom povědomí	dozvídám se o tom poprvé	ani mne to nezajímá
------------------------	--------------------	--------------------------	---------------------

4. Máte představu, jaké výhody to Vaší obci přináší?

nevím	tuším, ale nevím nic konkrétního	vím, jako příklad uvedu.....
-------	----------------------------------	------------------------------

5. Máte představu, jaké nevýhody to Vaší obci přináší?

nevím	tuším, ale nevím nic konkrétního	vím, jako příklad uvedu.....
-------	----------------------------------	------------------------------

6. Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

ano	ne	pokud ano, v jaké souvislosti?.....
-----	----	-------------------------------------

7. Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------------	----------	-----------

8. Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

určitě ano	domnívám se, že ano	nevím	domnívám se, že ne	určitě ne
------------	---------------------	-------	--------------------	-----------

9. Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

velmi často	občas	zřídka	nikdy
-------------	-------	--------	-------

10. Myslíte si, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce (části obce)?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------------	----------	-----------

11. Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale nebo občas bydlíte?

jsem na svou obec hrdý a rád, že zde bydlím	jsem celkem spokojen s bydlením v této obci	je tu bydlení jako v každé jiné vesnici	klidně bych šel bydlet jinam	nelíbí se mi tady a raději bych se odstěhoval někam jinam
---	---	---	------------------------------	---

12. Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté? (maximálně tři odpovědi)

nemám zájem, aby sem jezdili	zlepšit pořádek a vzhled	vydat propagační letáky	vybudovat informační středisko	zlepšit stav silnic a veřejných prostranství
příspěť občanům na opravy domů	jiná opatření, která?....			

13. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena					
věk	do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
vzdělání	základní/vyučen		střední		vysokoškolské		
kde pracuji (pouze trvalí obyvatelé)	v místě bydliště		dojíždím za prací		nepracuji		
zaměstnání	samostatně podnikám v zemědělství nebo lesním hospodářství	samostatně podnikám v jiném oboru	zaměstnanec u soukromé firmy v oboru zemědělství a lesnictví		zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru		zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci
	podnikatel v zemědělství nebo lesnictví, který zaměstnává další pracovníky	podnikatel v jiném oboru, který zaměstnává další pracovníky	důchodce	studující	nezaměstnaný	mateřská dovolená, v domácnosti	

Místo:

Tazatel:

Datum:

Příloha č. 2: Dotazník pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón

DOTAZNÍK

Pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón

Název obce.....

Jde o

a) vesnickou památkovou rezervaci b) vesnickou památkovou zónu

Která část byla prohlášena vesnickou památkovou rezervací (zónou)

a) celá obec b) místní část
s názvem.....

Obec je členem sdružení obcí nebo mikroregionu?

a) ne b) ano s
názvem.....

1. Jakou funkci v obci zastáváte?

starosta	místostarosta	tajemník	jiná.....
----------	---------------	----------	-----------

2. Jak dlouho již v této obci pobýváte?

do 1 roku	1 – 5 let	6-10 lete	10 -20 let	20 -30 let	nad 30 let
-----------	-----------	-----------	------------	------------	------------

3. V kterém roce byla Vaše obec (nebo její část) prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

bylo to v roce.....	nevím
---------------------	-------

4. Má Vaše obec zpracovanou nějakou územně-plánovací dokumentaci?

územní plán z roku....	regulační plán z roku.....	urbanistickou studii z roku...	jiný typ územně-plánovací dokumentace (jaký).....
---------------------------	-------------------------------	--------------------------------------	--

5. Má Vaše obec zpracovanou nějaký strategický plán, nebo plán rozvoje obce?

má plán z roku...	je připravován	uvažujeme o jeho zpracování	je zpracován v rámci mikroregionu	bude zpracován v rámci mikroregionu
----------------------	-------------------	--------------------------------	---	---

6. Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	----------------------	----------	-----------

7. Myslíte si, že se zajímáte o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------------	----------	-----------

8. Máte představu, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

.....

9. Máte představu, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

.....

10. Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

.....

11. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Vaším pověřeným obecním (městským) úřadem v?

.....

12. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s památkovým úřadem v, který má Vaší obec na starost?

.....

13. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Krajským úřadem v, který má Vaší obec na starost?

.....

14. Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

určitě ano	domnívám se, že ano	nevím	domnívám se, že ne	určitě ne
------------	---------------------	-------	--------------------	-----------

15. Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

velmi často	občas	zřídka	nikdy
-------------	-------	--------	-------

16. Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale bydlíte?

jsem na svou obec hrdý a rád, že zde bydlím	jsem celkem spokojen s bydlením v této obci	je tu bydlení jako v každé jiné vesnici	klidně bych šel bydlet jinam	nelíbí se mi tady a raději bych se odstěhoval někam jinam
---	---	---	------------------------------	---

17. Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté?

.....

18. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena					
věk	do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více	
vzdělání	základní/vyučen		střední		vysokoškolské		
kde pracuji (pouze trvalí obyvatelé)	v místě bydliště		dojíždím za prací		nepracuji		
zaměstnání	samostatně podnikám v zemědělství nebo lesním hospodářství	samostatně podnikám v jiném oboru	zaměstnanec u soukromé firmy v oboru zemědělství a lesnictví		zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru		zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci
	podnikatel v zemědělství nebo lesnictví, který zaměstnává další pracovníky	podnikatel v jiném oboru, který zaměstnává další pracovníky	důcho- d-ce	studu- jící	neza- městnaný	mateřská dovolená, v domácnosti	

Místo:

Tazatel:

Datum:

Příloha č. 3: Mapa vesnických památkových rezervací a zón

